

Directa

setmanari de comunicació

Núm 365 11 de juny de 2014 1,70 €

30 anys d'okupació, pols a l'especulació

Des de 1984, el moviment okupa continua recuperant espais i enfrontant-se als interessos de l'oligarquia política i financera

PÀGINES 2-5

6

L'Hospital **Broggi** s'alça contra els acomiadaments encoberts

A fons

Les altres Barcelones: turisme, 'smart city' i ciutat comuna

14-15

Fòrums barrials: una herència de la revolta turca de Gezi

18-19

'Els jueus errants' de **Joseph Roth**, un segle després

ESTIRANT DEL FIL

L'okupació ha estat un dels moviments socials més actius i combatius de casa nostra des dels seus inicis a la dècada dels vuitanta. Perseguida policialment i judicialment, s'ha sobreposat a la criminalització del poder i ha continuat recuperant espais per desenvolupar projectes transformadors i autogestionats. L'ofensiva contra els centres socials dels darrers mesos, escenificada en tots els seus vessants durant el desallotjament frustrat de Can Vies, ha obtingut resposta en forma de noves okupacions.

DRETS // LES FAMÍLIES AFECTES A FRANCO I L'OLIGARQUIA CATALANA, RERE BONA PART DEL PATRIMONI IMMOBILIARI OKUPAT

Del Princesa a la Flor de Maig: okupació versus oligarquia

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

Un edifici vell, abandonat, ple de brutícia i sense cap projecte de futur. Aquestes són les característiques fonamentals de la majoria d'immobles que són escollits per ser okupats. Al llarg de les dues últimes dècades, però, alguns mitjans de comunicació han volgut culpar el moviment okupa d'entrar mitjançant la puntada de peu a la porta a habitatges de petits propietaris que, simplement, havien marxat de vacances i, d'aquesta manera, han construït una imatge despolititzada de l'acció presidida per la pota de cabra i la cisalla. Però, si analitzem el cas d'algunes de les usurpacions -tal com s'anomena l'okupació pacífica d'immobles amb el diccionari penal a la mà- d'edificis abandonats més emblemàtics entre 1996 i 2012, descobrim que el moviment okupa, amb la seva pràctica, s'ha enfrontat a les grans famílies afectes a l'antic règim franquista i a l'oligarquia catalana que s'ha enriquit -en alguns casos, mitjançant la corrupció- gràcies a l'especulació immobiliària.

La família Forcadell, propietària del Cinema Princesa, és l'hereva d'una fortuna forjada durant el franquisme

24 d'octubre de 1996, quarts de nou del vespre. Tres membres de l'assemblea del Cine Okupat de la Via Laietana -més conegut com a Cinema Princesa-, acompanyats de l'advocat Francesc Arnau, entraven al despatx dels advocats Gassiot Calvet, ubicat al carrer Mallorca 303 de la ciutat de Barcelona. Una gran taula rodona de fusta noble, catifes amb tuf de naftalina i moltes secretàries amunt i avall. Al cap d'uns minuts, es va obrir una porta corredora i van aparèixer Elisa Gassiot, Baltasar Gassiot i Carme Forcadell Company, advocats i propietària de la societat mercantil Via Laietana 14, respectivament. Aquell encontre havia de servir per evitar que les Unitats d'In-

tervenció Policial (UIP, cos antidisturbis de la policia espanyola) assaltessin el cinema, tal com havia ordenat el jutge Alfonso Tello Abadía el dia abans de marxar de vacances, en plena tardor. L'advocat Arnau va explicar el tipus d'activitats que es feien al cinema, l'ús social que es donava a l'espai i les dificultats del jovent per accedir a un habitatge. A l'altre cantó de la taula, es parlava un altre llenguatge: dret a la propietat, Codi Penal, policia. La reunió va acabar pocs minuts més tard i sense una encaixada de mans. La comitativa negociadora va tornar al cinema i va informar l'assemblea dels dies difícils que estaven a punt d'arribar. Tot era en mans de la policia.

La família Forcadell i Company era hereva d'una fortuna forjada durant el franquisme amb el beneplàcit dels alcaldes barcelonins del règim, que els van atorgar llicències per a la promoció d'immobles a l'Eixample, Gràcia, Vallcarca o Ciutat Vella. Després dels pactes de la Moncloa, van utilitzar la seva posició social privilegiada per llançar-se de ple al negoci financer i immobiliari de la

mà del sector dels negocis de CiU. L'any 1992, Salvador Forcadell, avi de la nissaga, va ser detingut en companyia de Joan Basols i Jordi Planasdemunt per una presumpta estafa de fins a 4.000 milions de pessetes a través de la societat BPF Gestió i Assessorament Financer

L'HAMSA formava part del patrimoni de la família Leprevost, nucli dur de l'alta aristocràcia metropolitana

(BPF eren les inicials dels cognoms dels tres empresaris). Planasdemunt havia estat conseller d'Economia de la Generalitat dins del govern de Jordi Pujol i ocupava el càrrec de director general de l'Institut Català de Finances quan va ser detingut. Va ser el primer gran cas de corrupció que va implicar les elits catalanes després que s'apaivagués la tempesta del serial Banca Catalana. La família Forcadell tampoc no va fer cap

La matinada del 28 d'octubre de 1996, els efectius de les UIP de la policia espanyola van assaltar el Cinema Princesa / UNAI

lleig als governs socialistes. De fet, van aconseguir la titularitat del Cinema Princesa a través del Ministeri d'Hisenda del govern de Felipe González, que va optar per vendre l'immoble en lloc de cedir-lo a la CNT com a part del seu patrimoni sindical legítim. La matinada del dilluns 28 d'octubre de 1996, es va escriure el capítol del desallotjament, en qual van participar els dos-cents antiavalots adscrits al Grup 2 (Barcelona) de les UIP. Des de les sis de la matinada, un helicòpter amb un focus molt potent va il·luminar el barri de la Ribera, mentre els efectius policials -amb un equipament molt més precari que el que usa la Brigada Mòbil dels Mossos actualment- avançaven des de la part baixa de la Via Laietana llançant bales de goma a tort i a dret. El balanç va ser de 48 persones detingudes, una manifestació contundent de resposta amb milers de persones i aldarulls generalitzats al centre de la ciutat -incloent-hi l'atac a la temuda Prefectura Superior de Policia- i un impacte social i mediàtic que va durar mesos. Ignasi Riera (ICV), Pilar Rahola (PI), l'antropòleg Manel Delgado i

ESTIRANT DEL FIL

1984

La primera okupació urbana a la ciutat de Barcelona va ser l'any 1984 al carrer Torrent de les Flors de la Vila de Gràcia

2.000

Entre 1996 i 2000, a Catalunya, es van produir més de dues mil detencions en el marc de desallotjaments i manifestacions

700

Segons el TSJC, cada any s'obren prop de set-cents expedients per okupació d'immobles abandonats a Barcelona

L'actor Manel Barceló van ser algunes de les cares públiques que van defensar les okupes i van assenyalar Julia Garcia-Valdecasas -delegada a Catalunya del nou govern de José María Aznar- com a "culpable" de fer-nos reviure moments propis de la dictadura. Ha plogut molt des d'aleshores.

LA FÀBRICA D'ACER DELS LEPREVOST

Quinze dies després de l'entrada al Cinema Princesa, un grup de joves de Santis va obrir les portes de l'antiga fàbrica de ferros i acers HAMSA. L'empresa estava tancada des de l'any 1992 i formava part del patrimoni de la família Leprevost, nucli dur de l'alta aristocràcia metropolitana del segle XX. Emparentats amb les famílies Artiach, Desvalls i Orbaneja, totes elles amb títols nobiliaris i forts lligams amb el règim franquista. Durant la revolució obrera de 1936, la fàbrica va ser col·lectivitzada, però, quan les tropes nacionals van entrar a Barcelona, els sectors adeptes al règim es van fer amb el control del teixit industrial català. Leonardo Leprevost, hereu de la fortuna, va denunciar l'okupació l'estiu de 1996, però, la nit abans que s'executés la segona ordre de desallotjament de l'immoble -frustrada per la presència massiva d'activistes el 28 de febrer de 1997-, va protagonitzar una escena esperpèntica a la *cafèta* del centre social. Visiblement begut i després d'aparcar el seu cotxe de gamma alta a la porta de l'edifici, Leprevost va demanar a les okupants que no oferissin resistència davant la policia, tot assegurant que ell era "desquerres" i no volia que ningú prengués mal. La fàbrica va ser desallotjada set anys més tard, quan, després de 100 dies de resistència, un equip especial de la policia espanyola desplaçat des de Madrid va aconseguir entrar sigil·losament a l'edifici, a quarts de quatre de la matinada, a través de les teulades de les naus abandonades del voltant. Un detall com a mostra del tipus d'operatiu: un dels agents duia una samarreta de Batman.

EL COMATAT DE GÜELL I LA KASA DE LA MUNTANYA

Aquesta tardor, la Kasa de la Muntanya -carrer Sant Josep de la Muntanya 33 del barri de la Salut de Barcelona- arribarà al seu vint-i-cinquè aniversari, fet que la convertirà en la casa okupada més longeva de la ciutat. Des de 1909 fins als anys de la transició, va tenir la funció de caserna de la Guàrdia Civil per ordre expressa d'Eusebi Güell, que, l'any 1908, va ser agraciats amb el títol nobiliari de comte de Güell, concedit pel rei Alfons XIII. Els seus fills Claudi Güell i Santiago Güell van ser nomenats vescomte i baró, respectivament. Un dels descendents de la família també ostenta el títol de mar-

quès de Comillas. La família Güell va bastir la seva fortuna a mitjan segle XIX als camps de sucre, cotó i tabac de Cuba i Santo Domingo, on es calcula que treballaven més de 250.000 esclaus i esclaves. A la segona meitat del segle XIX, va inaugurar el Vapor Vell de Santis, on es manufacturava la matèria prima provinent de les Amèriques. Les revoltes obreres de Santis van forçar el trasllat de la producció a la Colònia Güell de Santa Coloma de Cervelló. Quan les okupes van entrar a l'edifici l'any 1989, l'espai no tenia cap ús, però la delegació del Ministeri d'Hisenda a Barcelona va optar per presentar una demanda civil. Hisenda ostentava la titularitat de l'edifici com a administradora

El 17 de juliol de 2001, un centenar d'antidisturbis van intentar desallotjar la Kasa de la Muntanya

del patrimoni de la *Benemèrita*, però la clàusula de cessió de l'any 1909 tenia lletra petita: retornaria a la família Güell quan la Guàrdia Civil en deixés de fer ús. És per això que, després de deu anys de litigi, avui dia, la família Güell en torna a tenir la titularitat.

El 17 de juliol de 2001, l'edifici okupat va viure el seu episodi més sonat. Un centenar d'antidisturbis comandats per l'inspector Silverio Blanco -originari de Galícia i cap de les UIP de la policia espanyola a Barcelona- van assaltar l'edifici

amb l'excusa que, des de l'interior, s'estaven llançant objectes contra la comitiva judicial que estava procedint al desallotjament d'una casa del davant, Can Nyoki. Una de les imatges del dia va ser la de Roser Veciana (Els Verds), regidora de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona, encarant-se a la policia. La cúpula del consistori, encapçalada per Joan Clos i Ernest Maragall, que havia donat el vist-i-plau a l'operatiu, mai no li va perdonar aquella actuació. Des d'aleshores, Veciana va ser relegada a un segon pla.

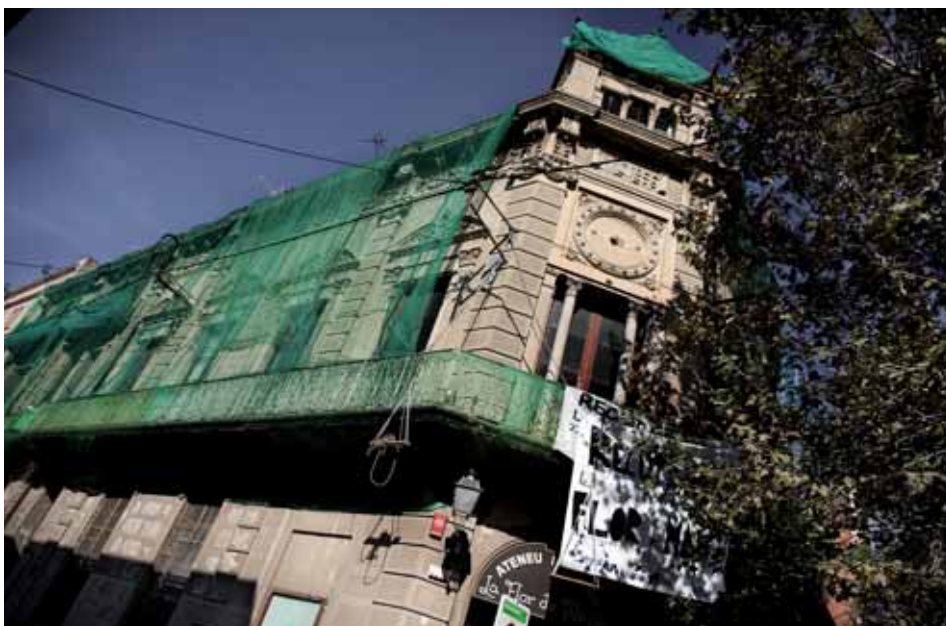
Els agents van detenir catorze persones dins l'immoble i 34 a l'exterior, en el marc d'una batalla campal que es va perllongar tot el dia i durant la qual un noi va perdre l'ull per l'impacte d'una bala de goma. Aquella nit, centenars de persones van reokupar l'edifici, al mateix temps que la jutgessa de guàrdia de Barcelona, Roser Aixandri, dictaminava que l'actuació policial havia estat il·legal i ordenava l'obertura d'una investigació pel robatori d'objectes personals de la casa que, presumptament, haurien perpetrat alguns antidisturbis. La defensa dels agents va ser assumida per l'advocat Josep Maria Fuster Fabra i, finalment, la causa va ser arxivada per manca de proves, fruit de la nul·la col·laboració institucional. Des d'aleshores, s'ha mantingut la normalitat a l'edifici, on cada divendres es fan sopadors i activitats culturals i reivindicatives.

LA FLOR DE MAIG: DE COOPERATIVA OBRERA A NEGOCI IMMOBILIARI

La cooperativa la Flor de Maig -carrer Doctor Trueta 195 del barri de Poblenou-

El veïnat del Poblenou va okupar la Flor de Maig l'octubre de 2012 / ROBERT BONET

es va crear fa 123 anys, fruit dels anhels de la classe obrera per autogestionar la cultura i l'alimentació. Les famílies més humils del barri ho van convertir en un espai de trobada, però també en l'epicentre de les lluites. S'hi distribuïen fruites i verdures, però també s'hi aprenia a llegir i els oficis més diversos. Va esdevenir una eina d'emancipació pel barri. L'entrada de les tropes franquistes ho va capgirar tot. Moltes de les persones fundadores havien mort a la guerra i d'altres van fugir. Durant el franquisme, la titularitat va passar a la família Aguilar -tot i que no hi ha cap document que acrediti com es va fer la transacció i qui va tancar l'acord en nom de la cooperativa la Flor de Maig-, en concret, a l'empresa familiar. Aquesta societat mercantil era la beneficiària del lloguer que, des de 1978, abonava l'Ajuntament de Barcelona perquè les entitats del barri fessin ús de l'espai. El maig de 2012, però, el regidor convergent Eduard Freixedes va rescindir l'acord i va tancar l'edifici. Una assemblea de 200 veïnes i veïns del Poblenou va plantar cara a la decisió i, el 20 d'octubre d'aquell mateix any, va decidir reokupar-lo i reconvertir-lo en un espai social revitalitzat i amb una característica principal: la transversalitat generacional. Tot i que la família Aguilar -que principalment es dedica al negoci immobiliari- ha instat judicialment el desallotjament d'aquest edifici emblemàtic, ha hagut de seure a la taula amb el consistori per arribar a un acord que permeti la cessió a les entitats, que ara el gestionen d'una manera autònoma i autogestionada. ◀

ESTIRANT DEL FIL

EL PROCÉS SERÀ POSSIBLE MITJANÇANT UNA CAMPANYA DE MICROFINANÇAMENT

Cinc grups de treball preparen la reconstrucció de Can Vies

J. R.
@albertmartnez

Dues setmanes després de l'efecte Can Vies, l'assemblea del centre social i les entitats del barri s'han posat mans a l'obra per reconstruir allò que l'Ajuntament va mig enderrocar l'endemà de les eleccions europees. La comissió de reconstrucció s'ha subdividit en cinc grups de treball que hauran de preparar el procés per tornar a aixecar, pedra sobre pedra, l'històric edifici del carrer Jocs Florals del barri de Sants. Mentrestant, el solar on hi havia la capella ha quedat totalment lliure de runa i dues grans jardineres amb plantes i flors que han portat les veïnes són la carta de presentació pels centenars de persones que, dia rere dia, s'acosten a l'espai per observar com avancen les feines de neteja de la finca.

"L'estructura no està afectada. Els elements verticals i horitzontals de l'edifici no corren cap perill, però no estem

davant la tasca de posar quatre envans i dues capes de pintura. Serà molt més que això", aquesta és la visió d'una de les quatre integrants de la comissió tècnica que, el 5 de juny, va inspeccionar l'edifici en companyia de tres responsables de Bombers de Barcelona i quatre especialistes qualificades en estructures i rehabilitació. Dos membres de l'assem-

Eines, gremis, projecte, finançament i dinamització seran les àrees on tothom es podrà incorporar

blea de Can Vies els van acompanyar en tot moment. Van transitar per totes les dependències, més enllà del solar desennat per la gent del barri el cap de setmana anterior, i van concloure que no hi ha cap perill d'esfondrament.

A la part central de l'edifici -encara presidit per un gran mural amb el lema

Poder popular-, hi ha les restes de la runa de la torre, únic segment de l'esquelet principal de Can Vies que va ser destruït abans que l'excavadora fos incendiada per les manifestants. La retirada d'aquesta runa serà la part més delicada de l'operació i, probablement, l'haurà d'efectuar un equip tècnic especialitzat. Un cop resolta aquesta dificultat, els cinc grups de treball començaran a projectar el nou centre social de Can Vies. Eines, gremis, projecte, finançament i dinamització seran les àrees on tothom es podrà incorporar per aportar el seu granet de sorra.

A l'apartat de gremis, s'han definit tasques de fusteria, de paleta, de lampisteria, d'electricitat, de forja o de pintura, sense cap perjudici de rols de gènere o de coneixements tècnics previs. La comissió de reconstrucció assegura que tot plegat serà una escola d'aprenentatge. Abans d'això, es desenvoluparà una recerca intensa de les eines necessàries per fer-ho possible. A dia d'avui, nombrosos col·lectius d'arreu de Catalunya i algu-

nes comunitats autogestionades que han rehabilitat pobles abandonats del Pirineu d'Osca ja s'han ofert per aportar els seus coneixements, experiència i mà d'obra en el procés.

FINANÇAT PER MICROMECEMATGE

El finançament també es farà des de baix. Es recolliran fons a través del portal de microfinançament Verkami, que es destinaran tant als materials de reconstrucció com a les despeses antirepressives derivades de la llarga setmana de lluita a través de la qual van aconseguir aturar el desallotjament. Cal recordar que dues persones van ser ingressades preventivament a la presó i altres 77 esperen judicis amb penes de fins a cinc anys de presó i multes molt quantioses. La part més

Seria de sentit comú fer una modificació del planejament urbanístic dels terrenys de Can Vies

tècnica quedarà en mans d'arquitectes i aparelladors, que ja estan preparant un document, sotasignat per una llarga llista d'especialistes del sector, on s'avalen les intencions reconstructores de Can Vies i es fa un pas més enllà: apunten que seria de sentit comú fer una modificació del planejament urbanístic dels terrenys, en el sentit de fer viable i sostenible en el temps tot l'esforç humà i material que es destinarà a tornar a omplir de vida l'edifici.

UN PLA URBANÍSTIC SENSE FUTUR

En aquest sentit, és important recordar que la consecució del pla urbanístic del talús sud del calaix de formigó, que segons el regidor d'Urbanisme Antoni Vives s'hauria de materialitzar d'aquí a tres anys, no serà factible fins que es resolgui la situació d'una vuitantena d'afectades del vessant sud de les vies, entre Can Vies i la rambla de Badal. Per ara, no hi ha calendari previst ni reubicació ni diners per a les expropiacions. Un element més que reforça aquest sentir és el posicionament nítid del Centre Social de Sants (associació de veïns i veïnes) per mantenir l'edifici dins la catalogació d'equipament pel barri. Ara, la pilota és a la teulada del consistori, però la reconstrucció ja està en marxa. ◀

Mitjançant la solidaritat veïnal, l'espai de la capella de Can Vies ja és una petita zona verda / VÍCTOR SERRI

ESTIRANT DEL FIL

DES DE L'OCTUBRE DE 2011, SIS ANTIGUES OFICINES BANCÀRIES S'HAN CONVERTIT EN CENTRES SOCIALS A BARCELONA

S'estén l'okupació de sucursals bancàries

David Bou

@dvdbou

El mes de febrer d'enguany, hi havia onze centres socials okupats (CSO) amenaçats de desallotjament arreu del territori. De tots aquests espais alliberats, tres mantenen un litigi legal obert, cinc han aconseguit una cessió de l'espai o aturar el procés temporalment, dos han estat desallotjats -La Otra Carboneria i Can Vies- i un, l'Ateneu Popular de l'Eixample, té una ordre de desallotjament ferma que s'hauria d'executar durant el mes de juny. Sembla que l'enèsima onada repressiva dels darrers anys contra el moviment okupa, fortament arrelat a Catalunya, no ha obtingut els resultats esperats per les institucions públiques i el poder judicial. El desallotjament frustrat de l'històric Centre Social Autogestionat Can Vies, al barri de Sants de Barcelona, ha tornat a situar a la primera línia del debat públic el paper d'aquests centres com a eixos vertebradors del moviment veïnal i el teixit associatiu de viles i barris. Paral·lelament, continuen apareixent projectes nous que rebutgen la tutela de

les institucions i aposten per l'okupació com a eina per recuperar espais i construir imaginaris alternatius al sistema capitalista. La històrica manca d'espais per desenvolupar projectes autogestionats, sumada a la dificultat per iniciar i consolidar noves okupacions, estan afavorint la cerca de noves estratègies i objectius per continuar qüestionant la propietat privada i omplint de vida immobles abandonats per les seves propietàries.

DE BANC A CENTRES SOCIALS

El mes d'octubre de l'any 2011, un grup de veïnes de la Vila de Gràcia va entrar a l'antiga sucursal bancària de Caixa Tarragona -actualment Catalunya Caixa- situada al número 181 de la Travessera de Gràcia. Amb aquesta acció, volien aconseguir un espai per "donar cabuda a les necessitats i les iniciatives del barri i dels diferents col·lectius i associacions" i reivindicar l'okupació d'un immoble d'una entitat financera, amb l'argument que són la "màxima expressió del capitalisme". D'aquesta manera, s'obria un nou camí fins ara inexplorat pel moviment okupa: recuperar espais en desús propi-

etat dels bancs per crear centres socials autogestionats. En un context de crisi on bona part de la ciutadania percep les entitats financeres com un dels principals problemes que hi ha a l'Estat espanyol -segons les dades del baròmetre dels mesos d'abril del Centre d'Estudis Sociològics (CES)-, la legitimitat del poder econòmic representada pels bancs ha quedat greument malmesa. Tot això, sumat a l'elevat

El desallotjament frustrat de Can Vies ha situat l'okupació a la primera línia del debat públic

nombre d'actius immobiliaris en desús que posseeixen, fruit del tancament de moltes sucursals per la fusió de caixes d'estalvis i la reestructuració del sector bancari, han propiciat un caldo de cultiu ideal perquè proliferin les okupacions d'aquests espais.

L'espurna encesa pel Banc Expropiat de la Vila de Gràcia va trigar més de dos anys a encendre la metxa que, fins ara, ha vist néixer cinc noves okupacions d'antigues oficines bancàries. El mes de

febrer d'enguany, persones provinents de diferents col·lectius i projectes dels barris de l'Esquerra de l'Eixample i Sant Antoni de Barcelona van confluïr per okupar una vella oficina de Caixa Penedès al número 98 del carrer Urgell. Des d'aleshores, l'Ateneu l'Entrebanc acull diverses activitats i el jutjat ha arxivat la via penal contra l'okupació. També el mes de febrer d'aquest any, durant una manifestació de suport al Banc Expropiat -que actualment espera data de judici-, es va fer pública l'okupació d'una altra oficina de Catalunya Caixa a la mateixa Travessera de Gràcia número 227. Des d'aleshores, el Casal Popular Tres Lliris dona cabuda a diferents grups de joves de la vila. Mentrestant, s'instrueix als jutjats el procediment penal que ja ha suposat la imputació de diverses joves i la imposició d'un requeriment judicial per abandonar voluntàriament l'espai, sota l'amenaça d'emprendre mesures cautelars per desallotjar. Més enllà dels barris centrals de la ciutat comtal, l'Assemblea de Joves del Congrés va inaugurar el CSO La Vaina, a finals del mes d'abril, un nou espai okupat propietat de La Caixa en aquest barri del districte de Sant Andreu. Les okupants de l'antiga oficina situada al carrer Riera d'Horta 53 estan obrint l'espai a la participació de col·lectius de barris propers i resten tranquil·les gràcies a l'absència d'amenaçes judicials.

El Banc Expropiat, centre social de la Vila de Gràcia / ESTER MORA

El moviment okupa busca noves estratègies per continuar qüestionant la propietat privada

El cap de setmana passat, es van fer públiques les okupacions de dues altres sucursals als barris barcelonins del Fort Pienc i Sant Antoni. El Rec ha estat el nom triat per batejar el nou Ateneu Popular del Fort Pienc, un barri que s'havia quedat sense cap espai alliberat després del desallotjament, l'estiu passat, del Casal Popular la Resposta. Durant el cap de setmana, han començat les tasques per habilitar i dinamitzar aquesta oficina de Bankia en desús situada a la cruïlla dels carrers Ausiàs Marc i Roger de Flor. Setanta-dues hores després, al mateix districte de l'Eixample, s'inaugurava l'Ateneu la Porka, en referència a l'animal icona del patró del barri de Sant Antoni. El local es troba a la confluència de l'avinguda Mistral i el carrer Rocafort i era una oficina de Caja Madrid, ara propietat de Bankia, entitat parcialment nacionalitzada i recapitalitzada amb diners públics.

Aquesta mitja dotzena de nous espais okupats s'afegeixen als molts que hi ha a la ciutat de Barcelona i arreu del territori i perllonguen l'estira i arronsa entre els poders públics i financer i els moviments socials i polítics de base, agents enfrontats en una pugna per diferents models de societat. 4

AIXÍ ESTÀ EL PATI

7

La vaga de fam de Jaume Sastre posa contra les cordes el govern balear, contestat al carrer per les seves mesures involucionistes

8-9

Les treballadores de l'Associació Nuclear Ascó-Vandellòs pretenen continuar fent aturades fins el mes de desembre

TREBALL // LA PLANTILLA DE L'HOSPITAL MOISÈS BROGGI DE SANT JOAN DESPÍ CRITICA LES DECISIONS DE LA GERÈNCIA I ALERTA DE LES CONSEQÜÈNCIES EN LA QUALITAT DEL SERVEI

El Broggi s'alça contra els acomiadaments encoberts

Sara Montesinos

@SaraMMP

L'Hospital Moisès Broggi reprèn les mobilitzacions arran de l'acomiadament encobert de 50 treballadores eventuais mitjançant la no renovació dels seus contractes. El 30 d'abril, el comitè d'empresa de l'Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi va emetre un comunicat on denunciava que la gerència de l'hospital "prescindia de 70 professionals, la majoria assistencials, durant el mes d'abril" i avisava que podrien repetir l'ofensiva el mes de maig. Al mateix comunicat, el comitè recordava que la majoria d'aquestes treballadores, tot i tenir contractes eventuais, treballaven a l'hospital des de 2010. Tot i això, aquesta denúncia pública del comitè d'empresa va més enllà de les conseqüències personals de les ac-

Segons el comitè d'empresa, els equips assistencials no tindran personal suficient per atendre les usuàries

miadades, ja que remarca la necessitat d'una atenció de qualitat, que consideren que no es donarà en cas que aquestes baixes es supleixin amb personal nou en època de vacances i sense efectius suficients per fer l'acompanyament necessari. Per això, el comitè d'empresa denuncia que no es reconegui la feina d'aquestes treballadores eventuais i avisa que els equips assistencials queden mancats de personal suficient per poder atendre les usuàries de l'hospital. D'altra banda, rebutgen les males condicions amb què es contractaran les noves incorporacions que supliran aquestes baixes.

CONTRACTES FRAUDULENTS

El sindicat UGT, que també participa de la mobilització a l'hospital mitjançant

el comitè, denuncia que els contractes eventuais s'haurien fet de manera fraudulenta i que la no renovació respon únicament a la voluntat d'evitar haver de fer fix el personal. A més, al seu comunicat, la UGT assegura que les treballadores acomiadades haurien rebut amenaces de no tornar a ser contractades en cas que denunciessin la situació.

MANIFESTACIONS I TANCADÉS

El comitè d'empresa de l'Hospital Moisès Broggi i la Federació d'Associacions de Veïns del Baix Llobregat van convocar una manifestació el 2 de juny per denunciar l'acomiadament encobert de les seves treballadores i el tancament de 26 llits. La presidenta del comitè d'empresa, Dolores Pardillo, destaca que, en aquesta situació, "la rebaixa del personal i el tancament de llits provoca saturacions al servei d'urgències i esperes de fins

a dos dies per poder accedir a l'ingrés en llit hospitalari".

Aquest centre, inaugurat el febrer de 2010, ha estat un eix cabdal a la comarca en la lluita per la defensa de la sanitat pública i les condicions laborals de les seves treballadores i, des de la seva creació, ha esdevingut el principal servei sanitari a la comarca, ja que ha facilitat l'accés hospitalari a la ciutadania del Baix Llobregat. Per tot això, no és la primera vegada que el comitè d'empresa es mobilitza per defensar les condicions laborals de les treballadores i, en conseqüència, la millora de l'atenció a les usuàries de l'hospital.

El mes de febrer de 2013, les treballadores van protagonitzar una tancada de personal sanitari i veïnata del Baix Llobregat per protestar contra les retallades i l'acomiadament de personal. Durant la tancada, es van oferir xerrades d'Ada

Concentració de la plantilla de l'Hospital Moisès Broggi el 21 de maig de 2014 / UGT

Posicionament de les entitats veïnals

La Federació d'Associacions de Veïns del Baix Llobregat i la Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya han emès un comunicat on denuncien el tancament de llits d'hospital, quiròfans i centres d'atenció primària. Tot i que el pressupost per a Sanitat es manté igual que l'any 2013, destaquen que, en realitat, la Generalitat arrossega un dèficit generat els anys anteriors, a més de la inversió en sanitat privada, que fa minvar el pressupost per a l'assistència pública. El Departament de Salut ha efectuat retallades al 16% del pressupost des de 2011, que ha passat de 9.874 milions d'euros a 8.289, 1.585 milions d'euros menys. Arran de la problemàtica generada i davant la manca de qualitat i atenció, que es veuen agreujades per les llargues llistes d'espera, la FAVB, la CONFAVC i altres entitats demanen la dimissió del conseller Boi Ruiz i exigeixen una sanitat 100% pública, de qualitat i sense llistes d'espera que obliguin la ciutadania a continuar mantenint el negoci de la sanitat privada.

Colau i Arcadi Oliveres, entre d'altres. També es van dur a terme concentracions i manifestacions descentralitzades per la comarca i a Barcelona, on van compartir la lluita amb altres gremis com el de Bombers o les treballadores de TV3. ◀

DRETS // LA VAGA DE FAM DE JAUME SASTRE POSA CONTRA LES CORDES EL GOVERN BALEAR, CONTESTAT AL CARRER PER LES SEVES MESURES INVOLUCIONISTES

'Tour de force' pel català

La solidaritat amb Jaume Sastre s'estén per tot el territori / PAU RODRÍGUEZ

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

El 8 de juny, Jaume Sastre va complir 30 dies de dejuni contra la política educativa del govern balear. En el moment que l'activista superava el mes en vaga de fam, el president de les Illes, José Ramón Bauzá, tornava de París, on havia assistit a la final del torneig de tennis de Roland Garros. El contrast entre la imatge de Serra en estat delicat i la d'un Bauzá exultant a França ha desfermat la indignació. Des de llavors, la llegenda *Un home que no parla amb el seu poble no el pot governar* s'ha estès a les xarxes socials i, alhora, el hashtag #Bauzadimissió ha esdevingut *trending topic* a l'Estat espanyol i setè a escala mundial.

Actualment, desenes d'instituts dels Països Catalans s'han solidaritzat amb Jaume Sastre, motiu pel qual una cinquantena de municipis balears van organitzar, el dia 8, una encesa d'espelmes i altres concentracions per reclamar al president Bauzá que s'obri al diàleg i atengui les seves demandes.

SET DE JUSTÍCIA

"Hi ha moltes causes per les quals lluitar, però la nostra llengua, la de Ramon Llull i la dels nostres pares -de 1229 ençà- només té els seus parlants per fer-la viva i plantar cara als enemics que la volen exterminar". Amb aquesta carta

pública, Jaume Sastre va iniciar, el 8 de maig, un dejuni indefinit per expressar el rebuig al decret Bauzá -conegut com a TIL (acrònim de Tractament Integrat de Llengües)-, amb el qual l'executiu del PP ha posat fi a la immersió lingüística desplegada els últims trenta anys.

La mesura, aprovada pel Parlament Balear el 19 d'abril de 2013, introdueix el trilingüisme a l'ensenyament i situa l'anglès com a llengua vehicular a costa de la llengua catalana, a més de fixar uns mínims de classes en castellà que també fan incrementar les assignatures. En vigor des del setembre passat, el decret ha reduït la quota mínima del català del 50% al 20%, cosa que ha desfermat una allau de protestes que, amb el temps, s'han escampat.

"La protesta de Sastre, a qui la debilitat no priva de continuar la vaga, ha acabat de mobilitzar la societat illenca"

A través de l'Assemblea de Docents de les Illes, de la qual Sastre és membre, la majoria d'accions han comptat amb el suport de l'Obra Cultural Balear (OCB) i desenes d'entitats polítiques i socials del país. És el cas de la que es va celebrar el 29 de setembre passat, quan 100.000 persones enfundades amb una samar-

reta verda van omplir el centre de Palma per exigir que la Conselleria d'Educació Balear escoltés les reivindicacions de l'Assemblea de Docents, segons la qual el TIP "genera un conflicte lingüístic que no existeix a les escoles de les Illes". Per a la plataforma, a més de l'efecte genocida que suposa reduir el català a la consideració de "llengua estrangera", la norma tampoc no atén cap principi científic que avaluï l'articulat i la metodologia que planteja.

LINGÜICIDI PER DECRET

La comunitat educativa denuncia que, amb el Tractament Integrat de Llengües, Bauzá imposa assignatures troncales en anglès sense una preparació prèvia per part de l'alumnat ni del personal docent. Una circumstància que "implicarà una minva en l'estudi de cada matèria i, en conseqüència, un endarreriment respecte a d'altres comunitats", asseguren. En última instància, les docents creuen que el decret persegueix anorrear el català i imposar mesures neofranquistes de control ideològic que afecten la llibertat individual i limiten la independència dels centres. "És una mena de cop d'estat de la conselleria cap a la comunitat educativa", opina Maria Antònia Pont, portaveu de l'Assemblea de Docents de les Illes.

La protesta de Jaume Sastre, a qui la debilitat no priva de continuar la vaga, ha acabat de mobilitzar la societat illenca, que, després de l'onada de retallades i la

Un poble enllaçat en verd

El decret Bauzá s'inscriu en l'ofensiva que impulsa el PP contra el català a tot el territori lingüístic. Després de la supressió dels repetidors de TV3 al País Valencià i la substitució del català pel LAPAO a la Franja, l'estratègia liquidacionista del PP ha continuat a les Illes. Una maniobra per la qual ha utilitzat tota la seva maquinària política i legal, incloent-hi la cacera de bruixes contra el professorat que ha rebutjat la norma i s'ha manifestat exhibint el verd, símbol de la lluita. Aquesta prepotència de José Ramón Bauzá, però, se li comença a girar en contra. Així ho creuen els sectors més actius de la comunitat educativa, entre els quals trobem Enllaçats per la Llengua i la mateixa Assemblea de Docents de les Illes, per qui "el president va per un costat mentre la societat va per un altre", diu Guillem Barceló, un altre dels portaveus. Per aquest col·lectiu, no sols han augmentat les protestes entre els equips docents i les famílies, un 77% de les quals trien el català com a llengua d'escolarització. L'estil inquisitorial també passa factura electoral al PP, tal com s'ha comprovat a les eleccions europees, on ha perdut 50.000 votants respecte als comicis anteriors. Una sagnia que s'afegeix al 38% de l'electorat que ha deixat de votar aquest partit durant els darrers cinc anys i que, amb l'efecte Sastre, podria augmentar a la propera cita electoral.

resistència del PP al diàleg, ha generat un *tour de force* que podria tombar Bauzá. L'escola pública, democràtica i en català està en joc. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

TERRITORI // DEBAT SOBRE EL TANCAMENT DE LES CENTRALS NUCLEARS

“Si tanquéssim totes les nuclears, el sistema se sostindria sense cap tipus de problema”

Entrevista a Sergi Saladié (Vandellòs, 1974), docent a la URV i activista del moviment que lluita pel tancament de les nuclears al capdavant de la Coordinadora Anticementiri Nuclear de Catalunya (CANC).

Quique Badia

@qbadiamasoni

Quina valoració fas de la vaga de l'ANAV?

Les nuclears estan intentant mantenir els guanys en un moment en què els costos augmenten: el que han deixat de guanyar per una banda, ho volen continuar guanyant per l'altra a costa de les condicions laborals de les seves treballadores. Els ingressos provinents de la demanda elèctrica han caigut, el govern els ha pujat els impostos i les empreses volen mantenir els mateixos beneficis, fet que fa que acabin aprofundint en aquesta tendència a la precarització iniciada anys enrere. No és quelcom nou: ja fa anys que duen a terme una política de substitució del personal fix per personal subcontractat. Fa poc, l'any 2012, vam aconseguir dades del volum de subcontractació al sector, que ara es troba a l'ordre del 56%. Quan, ja fa uns anys, hi va haver un problema de corrosió del sistema de refrigeració, el Consell de Seguretat Nuclear (CSN) va emetre un informe on afirmava que l'ANAV havia prioritzat la producció per sobre de la seguretat. Ja en aquest document, s'assenyalava una manca de qualificació dels nous contractes. Ara, tenim unes màquines cada cop més velles i cada cop més gent subcontractada i en pitjors condicions.

“Aquestes plantes van ser dissenyades per tenir una vida d'entre 25 i 30 anys, allargar-ho fins als 35 pot ser perillós”

Però, què els espera a les treballadores de la planta quan acabi la vida útil de les centrals?

El concepte de *vida útil* no apareix a cap llei ni a cap normativa ni a cap paper: és un concepte que es treuen de la màniga els mateixos promotors, el *lobby* elèctric. La vida útil és la vida política. La llei

/ NEUS SOLÀ

espanyola no diu enlloc quant de temps han de viure les nuclears. L'única cosa que diu és que les centrals renovaran els permisos cada deu anys en funció d'un informe d'avaluació del CSN. No és un concepte tècnic, sinó un acord polític entre empreses i el govern espanyol. Les centrals no només podrien produir passades les dates esmentades, sinó que ho faran fins que se'ls deixin de concedir nous permisos.

Des de l'oposició a les nuclears, hi ha cap proposta d'alternativa ocupacional per a les treballadores de les centrals?

En una instal·lació nuclear, des del dia que es tanca fins que el terreny queda alliberat, s'hi han de desmantellar les plantes, un procés que pot durar un període de deu anys. Durant aquest procés, no només es mantindrien els llocs que ja hi

ha, sinó que, a més, es podrien crear nous llocs de feina. Desmantellar una planta exigeix, com a mínim, el mateix personal que es va requerir per a la seva construcció. Això no és una fàbrica qualsevol on es baixa la persiana i tothom va al carrer: una part de la plantilla treballaria en el desmantellament i l'altra es recol·locaria en d'altres empreses del sector. Aquestes plantes van ser dissenyades per tenir una vida d'entre 25 i 30 anys, allargar-ho fins als 35 pot ser perillós.

I quines alternatives hi ha pel que fa a producció energètica?

A 31 de desembre de 2013, l'Estat espanyol produïa 103.000 megawatts mitjançant totes les tecnologies per produir electricitat. La demanda màxima a la qual hem arribat històricament no va sobrepassar els 45.000. D'aquests 103.000, les nuclears en produeixen 8.000: si les tan-

quéssim totes, ens situaríem als 95.000, una xifra totalment excedentària per abastir les necessitats del consumidor. Altra cosa, el més desitjable, seria que aquesta demanda es pogués satisfer amb energies renovables. Però, des d'un punt de vista exclusivament tècnic, tu pots tancar totes les nuclears i el sistema se sosté sense cap tipus de problema. De fet, des de l'any 2004, l'Estat espanyol és un país exportador d'electricitat: el saldo és totalment positiu, favorable a l'Estat, en aquest sentit. De fet, aquest és el problema que pateixen les elèctriques: ja s'està afirmant que la propera bombolla serà l'energètica, ja que s'han fet una sèrie de previsions d'increment de la demanda que, ara mateix, no s'estan complint i són molt similars a les de fa trenta anys, quan l'Estat va decidir rescatar les elèctriques com fa ara amb els bancs. ◀

“La contractació ‘low cost’ afecta la seguretat”

Entrevista a Joaquín Bielsa, portaveu del comitè d'empresa de l'Associació Nuclear Ascó-Vandellòs.

Q. B.
@qbadiamasoni

Quín era l'objectiu de la trobada de la Coordinadora de Comitès de Centrals Nuclears de l'Estat espanyol que va tenir lloc el 9 de juny?

Com a comitè d'empresa de l'ANAV, volíem explicar la nostra situació a la resta de comitès d'empresa del sector. Reconeixem que vivim en un context de crisi global i l'afectació que implica l'impost que ha imposat el govern a les elèctriques. És per això que ens interessava deixar clar que la reivindicació no passava per una millora salarial. La majoria de les empreses del sector estan partici-

pades per ENEL-ENDESA, per això hem apel·lat a la seva solidaritat.

I doncs, què reivindiqueu?

El nostre pilar és garantir l'ocupació. La proposta de l'empresa és que el nou ingrés cobri el 40% menys de taules i el 20% menys de variables. Volem posar èmfasi en el fet que aquesta deriva de contractació *low cost*, finalment, afecta la seguretat. També volem posar èmfasi en la preservació de l'acord de garanties que vam formalitzar l'any 2007, que fidelitzava un personal amb uns atributs formatius i tècnics molt particulars, i que ja va costar una vaga. Amb la reforma laboral, un cop vençut el conveni, hi ha un termini d'ultraactivitat que, un cop sobrepassat, imposa unes condicions

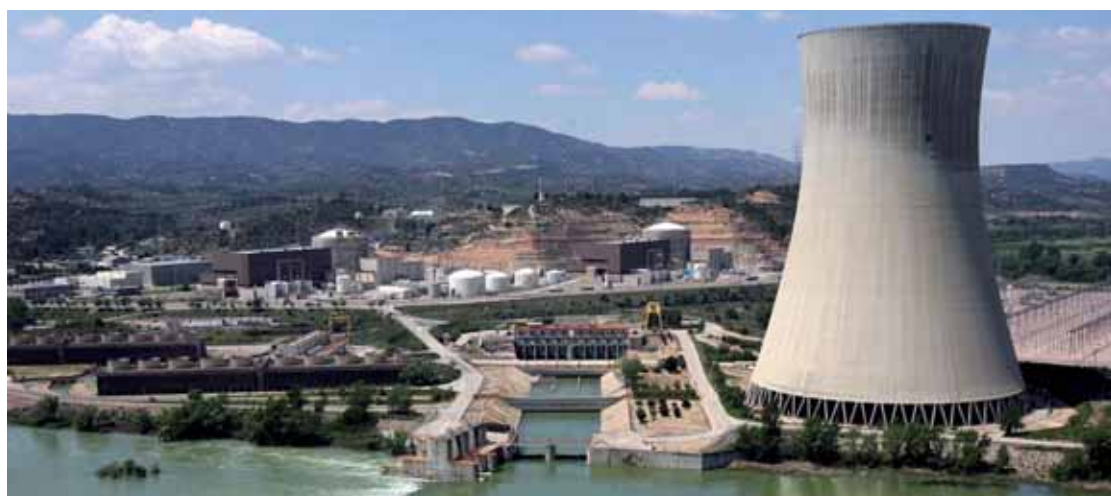
generals recollides a l'estatut dels treballadors, que no té en compte l'especificitat del sector. L'empresa es nega a donar aquestes garanties. A partir de l'incident de les partícules de l'any 2008, es va formalitzar un sistema de relleu que permetés una transmissió de coneixements correcta, a instàncies del Consell de Seguretat Nuclear (CSN). Ara l'empresa es nega a assumir el sobrecost de la jubilació parcial, fet que ens porta a la situació anterior a l'incident.

Heu trobat a faltar presència mediàtica?

És estrany que aquesta vaga no hagi sortit enlloc, tenint en compte la dimensió de la lluita, més enllà de quatre informatius locals. Sembla que els grans mitjans estan emmordassats. ◀

Vaga a les centrals nuclears

Les treballadores de l'Associació Nuclear Ascó-Vandellòs pretenen continuar fent aturades fins al mes de desembre.

Q. B.
@qbadiamasoni

Des del 16 de maig, coincidint amb la junta d'accionistes de l'empresa gestora, els sindicats CCOO, UGT i APLOC, que representen el 100% de la plantilla de les centrals de l'Associació Nuclear Ascó-Vandellòs (ANAV), han cridat a secundar més d'una desena de jornades de vaga que, segons els grups convocants, pretenen dilatar fins al mes de desembre si la direcció no transigeix davant de les seves demandes.

PRECARITZACIÓ I FUTUR INCERT

Vençut el conveni de 2013, les treballadores de l'ANAV denuncien que l'empresa pretén crear una doble taula salarial, segons la qual les noves incorporacions cobraran

molt menys del que cobra la plantilla. Les rebaixes salarials de les noves contractacions suposarien una reducció d'entre el 50% i el 60% del sou del personal que hi ha actualment. “Ara mateix, hi ha un salari d'ingrés inferior, però està regulat”,

Les rebaixes salarials de les noves contractacions suposarien una reducció d'entre el 50% i el 60% del sou del personal actual

expliquen fonts sindicals, que asseguren que l'empresa vol suprimir els avantatges de què gaudeixen ara les treballadores. Segons un comunicat signat per l'Oficina de Comunicació d'Indústria de Catalunya

de CCOO amb data del 15 de maig, el grup ENEL-ENDESA, responsable de la gestió de les centrals, “està duent a terme un abaratiment dels costos laborals que suposa una devaluació dels salaris i una precarització de les condicions laborals, no només dels treballadors directes, sinó també dels de les empreses contractistes”, situació que, des del seu punt de vista, “entra en contradicció amb els ingents beneficis obtinguts per l'empresa”.

Els sindicats també denuncien que ENEL-ENDESA manté una actitud de bloqueig pel que fa a la negociació d'un nou conveni col·lectiu i, mentrestant, “està desmantellant el coneixement existent entre els treballadors” excusant-se en l'acord de rejuveniment de plantilles. Després de l'incident de les partícules d'Ascó, l'any 2010, es va signar un acord per garantir el traspàs

La torre de refrigeració de la central nuclear d'Ascó / CENTRAL NUCLEAR

entre les treballadores amb més antiguitat i les noves incorporacions. Però, amb l'aplicació del Reial Decret-Llei 5/2013 de 15 de març, de mesures per afavorir la continuïtat de la vida laboral dels treballadors de més edat i promoure l'envelliment actiu, l'acord ha quedat en suspens perquè el mecanisme que es preveia per garantir aquest relleu era la jubilació parcial i el decret obliga a la retribució completa de la jubilació. Fonts sindicals asseguren que l'empresa no vol retribuir aquesta suma i, per tant, el traspàs no es pot fer efectiu de manera correcta, fet que, de retruc, pot implicar greus perjudicis pel que fa a la seguretat de les centrals.

La tercera i última reivindicació que motiva les aturades és la garantia d'ocupació més enllà dels anys 2022, 2023 i 2024, moment en què acaba la vida útil de les tres centrals tarragonines. La plantilla vol que la seva feina quedi assegurada: “No podem restar a l'expectativa que un govern, com va ser el cas d'Alemanya arran de l'accident de la central de Fukushima, decideixi que aquest tipus de producció energètica no té futur”, expliquen les mateixes fonts.

DENÚNCIES CONTRA LA DIRECCIÓ

Mentre ha durat la vaga, els sindicats han xifrat el seguiment de la convocatòria al voltant d'un 90%, descomptant els serveis mínims fixats pel Ministeri d'Indústria espanyol, que els grups convocants consideren desproporcionats: 270 treballadores, la majoria per a les tasques de recàrrega, enfront de les 200 que CCOO, UGT i APLOC consideren necessàries per garantir els barems mínims de seguretat de les plantes. La representació sindical va presentar una denúncia davant el Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat catalana contra la direcció de l'ANAV per la vulneració dels serveis mínims -publicats al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) i que ja consideraven abusius en si mateixos- que asseguren que s'ha produït durant algunes jornades de vaga. Paral·lelament a les aturades, els sindicats també han interpel·lat la Inspecció de Treball per demanar-li que actuï d'ofici i adopti les mesures oportunes davant una possible infracció de la normativa laboral vigent per part de l'empresa. ◀

A DEBAT

Cal trencar amb l'euro

...que no sigui decebuda la nostra esperança
que no sigui escarnida la nostra confiança:
així molt humilment ho demanem.

Salvador Espriu

**Joan Tafalla i
Ramon Franquesa**

Historiador i economista

@La_Directa

La clau de volta del consens que presidí la transició de la dictadura franquista al règim borbònic constitucional actual era que l'ingrés d'Espanya al Mercat Comú produiria ingents beneficis econòmics, socials, culturals i, fins i tot, civilitzatoris. Recollia l'aire del temps, Espriu, quan, en un ben llunyà 1954, deia: "Com m'agradaria d'allunyar-me'n nord enllà on diuen que la gent és neta i noble, culta, rica, lliure, desvetllada i feliç"? La llarga permanència d'aquesta cultura acomplexada davant el nord *net, noble, culte, ric, lliure, desvetllat i feliç* ens va jugar una molt mala passada quan es va negociar el Tractat d'Adhesió d'Espanya a la CEE. A partir de l'1 de gener de 1986, el nostre teixit productiu va partir una *reestructuració* de cavall. Les seves conseqüències es van dissimular sota una pluja dels Fons de Cohesió, que serviren per mitigar els símptomes de la malaltia que ens ensorrava en la perifèria i en la dependència. En aquells anys, ningú no podia criticar les condicions de l'adhesió si no volia ser titllat de franquista o de partidari de l'autarquia. No es podia dir que l'emperador anava despullat, sota pena d'excomunió.

El complex d'inferioritat davant els països-centre de la UE continua jugant-nos ben males passades

Aquest complex d'inferioritat davant els països-centre de la UE, aquest europeisme de pa sucats amb oli continua jugant-nos ben males passades. La comunió consensual del conjunt de les forces polítiques (inclosa la majoria de l'esquerra radical) amb els dogmes de l'*ordoliberalisme* alemany està duent el país a l'esquizofrènia. Discutim de sobirania sense parlar de la sobirania econòmica, és a dir, la sobirania monetària, el deute, el model de desenvolupament i el lloc que ocupa el país en la divisió internacional del treball. El que passa avui a Europa no és culpa d'errors de disseny, no és culpa d'errors de *governança*. *Governança*, traduït al llenguatge quotidià, vol dir simplement acabar amb la democràcia, acabar amb la sobirania; vol dir, en definitiva: ser esclaus

o metecs a la nostra pròpia polis. L'atur estructural, l'onada de desnonaments, la cinquena part de la població sota el llinar de la pobresa i la manca de futur per a la joventut són un producte indestruïble de la nostra pertinença a la UE i de la implantació de l'euro.

Es va seduir els pobles de la zona euro amb el miratge que la seva implantació seria el primer pas per construir un estat del benestar europeu. Es prometia que, després del sacrifici de la seva implantació en termes de canvis i augment de preus generalitzats, vindrien les millores socials. Però implantar una moneda única sotraient el seu control a la sobirania popular i atorgant-la a un banc privat (com és el BCE) ha servit per desmuntar les conquestes socials dels estats europeus i, a més, per impedir la construcció d'una unitat econòmica i política. Amb el sistema monetari actual, Europa es veu abocada a una polarització econòmica, territorial i social creixent. Les grans empreses poden forçar reduccions de salaris, de drets

socials i d'impostos sobre els seus beneficis. Les diferències entre el centre i la perifèria són més grans i continuaran creixent cada dia. El sistema euro no és reformable: cal sortir d'aquest dogal que ens ofega socialment i nacionalment.

Per aconseguir la democràcia econòmica i social, per aconseguir la sobirania popular, caldrà establir aliances entre els pobles d'Europa, caldrà federar i confederar lluites i resistències. Caldrà construir nous vincles comercials, econòmics i polítics entre els pobles perifèrics que ens permetin emancipar-nos del bloc de poder construït a l'entorn de la gran indústria i les finances d'Alemanya i els països satèl·lits. Caldrà construir una espècie d'ALBA dels països del sud europeu i, més enllà, una cooperació econòmica, social i cultural dels països mediterranis. Però la construcció de l'alternativa ha de partir de la realitat de cada poble. La sortida del nostre país de l'euro pot ser l'inici del trencament de la cadena imperialista europea. Les cadenes

/ MIGUEL PANG

només es trenquen per la seva baula més feble. La ruptura amb el sistema de l'euro partirà, sens dubte, dels països perifèrics. El següent pas haurà de ser la solidaritat entre pobles i la construcció d'espais de cooperació. Els dies 9, 10 i 11 de maig, a València, es van fer unes jornades sota el títol *Recuperem la sobirania, sortim de l'euro*, organitzades pel Front Cívic. El debat es va centrar en els elements tècnics i polítics que permetrien un trencament ordenat amb l'euro. La conclusió va ser que la sortida de l'euro, trencant amb el deute il·legítim, no només és una via factible, sinó l'única que pot oferir perspectives de canvi i de millora al nostre poble. En aquest sentit, a Catalunya, hem posat en marxa la plataforma *Emancipem-nos de l'euro*, on conflueixen persones pertanyents a diverses cultures polítiques d'esquerres. Des de la pluralitat, pretenem animar una campanya d'esclariment i de recerca en comú per trobar una sortida de la gàbia monetària que ens està deixant sense futur. ◀

PERSPECTIVA

La voluntarietat del retorn

Jara Esbert-Pérez

 Investigadora en Retorn
Voluntari

@JaraNormaLaura

Últimament, no fem més que sentir notícies sobre Ceuta, Melilla, la tanca, ganivetes, polítiques migratòries... La immigració irregular s'està convertint en una obsessió per alguns governs europeus.

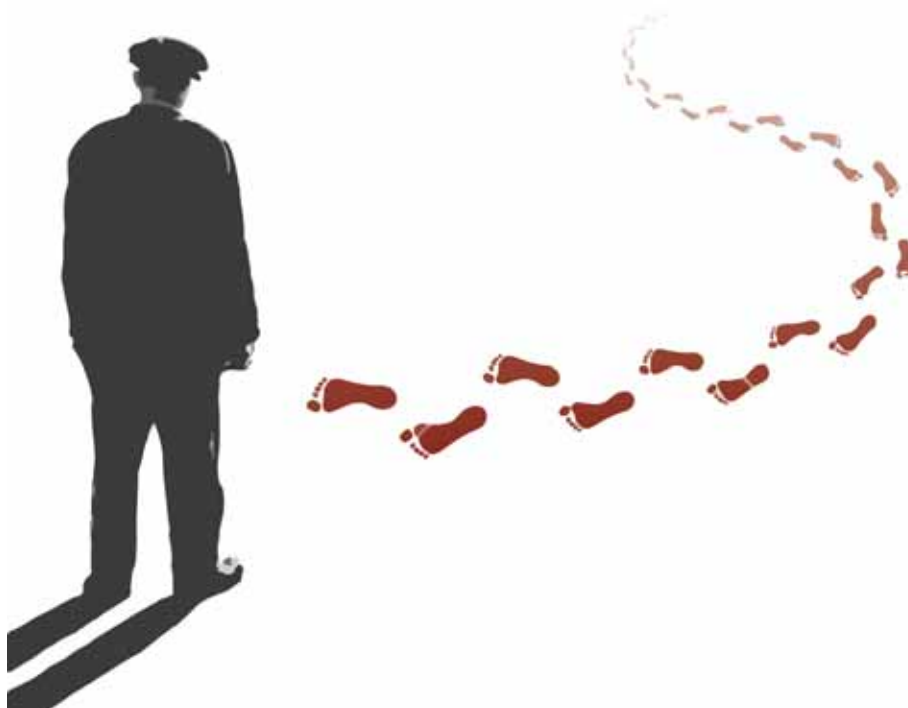
El retorn voluntari apareix, ara, com una eina més per combatre aquest fenomen que espanta tant molta gent a Europa. I és que, si bé existeix una imminent població irregular a la qual es pretén impedir l'entrada per l'anomenada *frontera sud*, també n'hi ha una altra que ja està assentada al territori espanyol. En un moment en què s'estan endurint les normes per entrar a Europa i s'estan facilitant les expulsions de persones extracomunitàries, també proliferen els programes oficials de retorn voluntari, adreçats a aquell altre col·lectiu assentat al territori, en molts casos des de fa molts anys.

Ara que s'estan endurint les normes per entrar a Europa també proliferen els programes de retorn voluntari

Cal dir que la complexitat d'aquests programes i el fenomen del retorn en si mateix, juntament a les condicions i les expectatives dels països, generen unes dificultats i unes contradiccions que, sovint, són difícils de gestionar per les persones que passen per aquest procés.

Un exemple d'això és la por que tenen moltes persones de tornar *sense res, amb una mà al davant i l'altra al darrere*; la por que la gent propera et rebutgi pel fet de tornar per un suposat fracàs.

A l'obra *Un trozo invisible de este mundo*, de Juan Diego Botto, apareix una escena, aparentment còmica, on una persona d'origen argentí parla amb la seva família des d'un locutori, fingint que tot va bé, que *està triomfant*; amb tot el que això pot suposar emocionalment i psicològicament per a la persona... D'aquesta manera, l'obra posa en relleu aquest temor al rebuig, al sentiment de fracàs, a la reacció de les persones estimades pel fet de no haver complert (teòricament) els objectius marcats en el moment d'embarcar-se en aquest somni europeu. I tot això, sense tenir en compte les grans dificultats per les quals poden estar passant aquestes persones. Les frases *aguanta, tot millorà, no tornis fins que no hakis*

aconseguit la nacionalitat o és mentida que tot et va malament, són molt recurrents en les boques dels qui ara miren amb por i amb desesperació la possibilitat del retorn. I la pressió pot ser doble, ja que això se suma al sentiment de rebuig per part de la societat d'aquí que experimenten moltes persones: els discursos xenòfobs d'alguns partits polítics en són una mostra clara, amb arguments que se sustenten en la idea que és necessari que aquests ciutadans marxin ara "que ja no se'ls necessita".

Segons la Secretaria General d'Immigració, entre els anys 2009 i 2012, a Espanya, es van produir un total de 21.749 retorns

Són moltes les persones que, ja fa temps, van arribar aquí per fer realitat el somni de viure millor; el desig de millorar la qualitat de vida *dels seus* gràcies a l'enviament de remeses de diners, o els dos objectius ahora, és a dir, millorar la seva vida en un altre país i augmentar la qualitat de vida dels seus familiars al país d'origen.

Ara, moltes d'aquestes persones han decidit o s'estan plantejant tornar al seu país d'origen. Segons dades de la Secretaria General d'Immigració, entre els anys 2009 i 2012, a Espanya, es van produir un total de 21.749 retorns, entesos com els retorns exercits dins el marc dels programes oficials de retorn voluntari. Si hi afegim els que es van dur a terme de manera informal, podem suposar que la quantia ascendiria a més.

En aquest punt, cal plantejar-se la voluntarietat del retorn: la decisió de tornar que *escullen* tantes persones a títol individual i tantes famílies senceres que ja no tenen manera de mantenir-se aquí i per això pensen a retornar. És una decisió voluntària realment? Moltes d'aquestes persones asseguren que, si poguessin mantenir-se aquí, no marxarien.

En molts casos, aquestes persones són víctimes de la crisi econòmica que actualment assola Europa, un continent que els va rebre amb els braços oberts en el passat i que sembla que, ara, els ofereix la possibilitat de tornar *voluntàriament*. Existeix el cas dels qui consideren que el seu procés aquí ha acabat i decideixen comprar-se un bitllet i tornar, però no ens referim a ells: parlem de les persones especialment vulnerables a les quals es destina el pressupost dels programes

/ PERE TUBERT

oficials de tornada voluntària (cal tenir en compte que un dels criteris principals als quals fan referència aquests programes és la vulnerabilitat). Cal destacar que moltes d'aquestes persones van passar per una etapa de regularitat administrativa, però, el curs dels esdeveniments, les dificultats per trobar feina i renovar la targeta les ha fet molt més vulnerables -irregulars. Les persones en situació administrativa irregular no gaudeixen de moltes garanties, ni tan sols d'alguns drets humans com el dret a la salut, recollit a l'article 25 de la Declara-

Moltes de les persones que opten pel retorn asseguren que, si poguessin sobreviure aquí, no marxarien

ció dels Drets Humans de 1948 (que, per sort, en algunes comunitats autònomes, com a Catalunya, sí que es garanteix).

Més enllà, queda oberta la reflexió que aquests retorns *voluntaris* siguin un punt final. La història de la humanitat és la història de les migracions: el que avui és un retorn pot ser un nou viatge de tornada aquí, o un nou viatge allà... 4

IMPRESSIONS

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Memòria de l'assetjament

Belén Bandera i Villarrasa
Premià de Mar, Barcelona

Caminàvem per la Gran Via quan ens vam trobar els de Can Vies manifestant-se i molts furgons de policia seguint-los el pas per darrere. De sobte, apareixen molts altres furgons per davant i acorralen tothom: baixen antidisturbis armats. Pànic, tothom corre, però no hi ha cap lloc on escapar. Ens refugiem dins un restaurant, com molta gent. Entren els antidisturbis i ens treuen a cops de peu i embranzides; a tu et piquen fort amb la porra a l'esquena. Després, durant uns instants, hi ha dispersió. Aconsegüim arribar a un portal i ens asseiem com espectadors del camp de batalla. A l'acte, vénen els antidisturbis i ens fan aixecar, amb les porres i empenyent-nos cap a una espècie de corral humà enmig de la Gran Via. Ens retenen molta estona, més de dues hores; si et passes de la ratlla t'aixequen la porra. Els veïns surten als bal-

cons, piquen cassoles, ens donen suport, filmen la situació... perquè el primer que han fet els antidisturbis ha estat fer fora la premsa d'allà, que no s'hi faci ni una fotografia! Tinc por que et facin mal, que et tornin a acostar la porra. Tu em dius que em posi reure teu.

Comencen a presentar-se dues opcions: sortir voluntàriament identificant-te amb el DNI (amb qui sap quines conseqüències) o quedar-te, a la força, dins el corral humà, resistint-te a identificar-te (i, llavors, convertir-te en un *revoltós* a qui, ben segur, poden fotre tants pals com vulguin). Ni un camí ni l'altre em semblen agradables ni justos. Jo només vull sortir i, finalment, optem per identificar-nos, com moltes altres persones. Estic a favor de Can Vies i aquestes manifestacions em semblen fantàstiques, però nosaltres només havíem anat al cinema!

Ens porten a identificar, fotos de dalt a baix. Tu vas vestit normal i et fan posar la jaqueta i tapar-te la cara. Caps de turc. Ho fan per comparar, diuen, però m'indigno. A mi em registren de dalt a baix la motxilla, però no hi troben res més rellevant que unes arracades que "poden ser utilitzades com a petita arma". M'escorcollen; em fan obrir les cames, no fos cas que portés una arma a les entranyes. ◀

PENSEM

La República com a solució de tot?

Ramon Samblas

@juanikusturica

S'ha parlat i s'ha escrit molt des que en Juncar va decidir jubilar-se, el dilluns passat, i traspassar el negoci familiar al seu fill, el futur Felip VI. Des dels mitjans de comunicació estatals i corporatius, ha augmentat el soroll mediàtic per protegir la corona com a garant política i dinàstica de l'actual *statu quo* econòmic i social a l'Estat espanyol. Alguns dels exemples de l'ensabonada a la monarquia per part dels tentacles informatius de la banca espanyola han arribat al ridícul més absolut. És el cas de "La Sexta Noche". A la darrera edició d'aquest programa, es van publicar els resultats d'una enquesta encarregada pel mateix espai. El sondeig mostrava més d'un 60% de suport social a la monarquia, tot i que les manifestacions als carrers de les principals ciutats de l'Estat es comptaven per desenes de milers. Fa falta molt més que tota la maquinària de propaganda corporativa i estatal per tapar les reivindicacions

socials que exigeixen més poder de decisió i acabar amb una institució de caire feudal.

Ara bé, una cosa és acabar amb un arcaisme històric i polític i l'altra és assolir una forma de govern plenament democràtica i lliure. Si mirem enrere, la nostra història ens mostra que les repúbliques, *per se*, no són la solució de tots els problemes i fins i tot han estat un element de perpetuació del sistema capitalista. No podem oblidar que l'onada de col·lectivitzacions que es va estendre per Catalunya i Aragó durant el període 1936-37 -i que va suposar el fenomen de transformació social, política i econòmica més profund que mai hagi tingut lloc al sud d'Europa- va ser desmantellada en nom d'una Segona República més preocupada a protegir la propietat privada que no pas a lluitar contra un feixisme que l'amenaçava de prop. Aprofitem que s'ha obert el debat que qüestiona la monarquia i que demana altres formes de govern per presentar una esmena a la totalitat a aquest sistema ranci sustentat sobre un juncarisme neofranquista. ◀

COM S'HA FET

Aquesta setmana, tenim relleu a la secció de cultura. L'Anna, que portava aquest apartat des de fa temps, ho deixa. Tanca una etapa molt bonica i en comença una altra que desitgem que li sigui tant o més profitosa. De totes maneres, continuarà encarregant-se de la publicitat, com ha fet fins ara. Al capdavant de la secció de cultura, la substitueix l'Oriol, que ja era col·laborador habitual. Li donem la benvinguda i molts ànims per la tasca que comença. D'altra banda, aquest cap de setmana, tenim assemblea general del col·lectiu. Sense cap mena de dubte, serà una assemblea molt important pels enormes reptes que tenim plantejats actualment com a projecte. Hem

de fer front a la crisi econòmica que assola Catalunya i, per tant, la DIRECTA. Hem de fer front als canvis en els hàbits de lectura i informació que està provocant la revolució d'Internet. I, finalment, hem de fer front a tots els canvis i millores que volem aplicar per consolidar definitivament el projecte, fer-lo créixer exponencialment i aconseguir convertir-nos en cooperativa. Vaja, què us sembla? Poca cosa, no? Bé, de fet, tot això ja fa temps que ho estem treballant, però, aquest dissabte, caldrà prendre decisions importants. Esperem que tot surti bé. Si t'hiu propostes, les escoltarem encantades. Ja sabem on trobar-nos. De moment, fins la setmana que ve. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.cat Tel: 935 270 982 / Mòbil: 661 493 117

CC BY-NC-SA LICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:
Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciant.

No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.

Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuiu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència.
// Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'ús legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbott Way, Stanford, California 94305, USA

L'espina dorsal de la Directa són les subscripcions. Tot i això, rebem una subvenció estructural de la Generalitat de Catalunya pel fet de ser un mitjà en llengua catalana, que suposa menys d'un 2% del pressupost. Per això hem de posar el seu logotip.

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric.
El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il·lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

Victor Yustres **Així està el pati** Quíque Badia **Impressions** Adrián Crespo i Isa Benítez **Quederns d'Illacrua** quedernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Oriol Andrés i Roger Suso **Expressions** Oriol Fuster **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hibai Arbide, Josean Llorente i Carles Bianco **Agenda** Roger Costa Puyal **La indirecta** Àlex Romaguera **FOTOGRAFIA** Víctor Serri **IL·LUSTRACIÓ** Núria Frago **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Ferran Domènech **SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Karminha **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Téllez, Sergio Espin i Núria Ribes **COORDINACIÓ WEB** Manel Ros

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou i

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: hortadirecta.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARESME: maresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terrespoment@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIA A IMPREMTA EL DIA

MIRALLS

Pedro García Hierro:

“Repsol porta les comunitats indígenes a patir una nova situació colonial”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

Marcant territori

pàg. 6 i 7

Quaderns d'Illacrua 197

DIRECTA 365
11 de juny de 2014

FOTOGRAFIA:
Arxiu

A FONTS | TURISME, 'SMART CITY' I LA CIUTAT COMUNA

La memòria i la marca

El 2004, unes quantes activistes vam publicar ‘Barcelona marca registrada: un model a desarmar’ (Virus, 2004), un treball que cercava explicar -i explicar-nos- en quina ciutat es produïen les nostres lluites; quina era la ciutat, per tant, produïda per la ‘lluita’ de les nostres contraparts. Editat poc abans que l'alcalde Clos inaugurés el Fòrum de les Cultures, aquell aprenentatge pretenia aportar algunes claus per al qüestionament de l'anomenat model Barcelona. Això és: carregàvem contra un cert ‘estil’ de desenvolupament econòmic metropolità que, sota la batuta pública-privada, promou l'acumulació de capital mentre expropia la ciutat a les seves habitants. Aquesta última dècada, l'economia política de la ciutat, aleshores assentada en la terciarització, el turisme, la construcció i l'aposta per la logística global, ha patit canvis. I si bé la marca de ciutat que la legitima, és a dir, el relat simbòlic de l'hegemonia d'unes classes socials urbanes per sobre d'unes altres, s'havia mantingut inalterat o amb petites variacions, avui experimenta un salt discursiu fonamental: de la marca ‘turística’ a la ‘smart city’. Ha mort d'èxit la marca Barcelona? A què obeeix la seva transició? Quines lògiques d'apropiació privada de la ciutat operen rere el ‘leitmotiv’ de ‘Barcelona inspira’?

Ivan Miró
afons@directa.cat

La marca de ciutat no és la síntesi virtuosa de les identitats que hi conviuen ni és un relat aleatori dels valors que la sostenen. És, o pretén ser, un poder simbòlic que redueix la complexitat urbana, que neutralitza les singularitats que conjuguen la ciutat. Entre altres coses, invisibilitza el conflicte, l'alteritat; *les altres Barcelones*, que deia Vázquez Montalbán. Sintetitza el passat des d'una mirada determinada, opera en el camp de forces del present i esclavitzava les possibilitats de futur. És una hipòtesi que crea realitat.

Catapultada pels Jocs Olímpics del 92, la marca Barcelona va ser, internament, l'aposta per reconstruir la identitat d'una ciutat atordida per la desindustrialització dels 80. S'havia d'elaborar una nova narrativa asèptica, que no reproduís l'antagonisme entre els sectors burgesos i obrers que va fundar la Gran Barcelona ni remetés als xocs entre administracions porciolistes i moviments populars urbans del tardofranquisme i la transició. El *voluntariat olímpic* va ser, aleshores, la metàfora que calia desplegar a la recerca d'un nou consens urbà. D'acord amb el llenguatge postmodern dels nous

mercadors, la marca Barcelona havia de “posicionar la ciutat” en el mercat global. Si tota marca és el relat d'un producte que cal vendre, en aquella ocasió, la mercaderia era la mateixa ciutat i les clientes, les inversores financeres globals. De la Barcelona apassionant i desitjable (*guapa*), on tot era possible (*Bar-Cel-Ona*), se'n destacaven uns suposats valors específics, com la creativitat, la participació i *les cultures* (Fòrum), que l'havien de singularitzar respecte a la grisor decadent de les ciutats postindustrials del sud europeu.

No obstant això, a mesura que s'afirmava el model de fons -construcció i turisme-, la marca *tolerant* es va anar matisant. L'èxit del *posicionament*, així com la lluita que desemmascarava les impostacions del relat (cultures? pura especulació!), van motivar el seu enduriment a càrrec de l'Ordenança del Civisme de 2005. Després, la crisi global es va acarnissar en el sector immobiliari i constructor local, que si bé no es conceptualitzava -pel seu poc glamur- com a part genuïna de la marca, sí que formava part intrínseca del model pel seu pes en el PIB metropolità. Aleshores, el rei es va mostrar nu i el turisme, tan fill de la marca, va posar la marca en joc.

"Tot i l'èxit, la marca Barcelona corre el perill de quedar presonera d'una imatge estereotipada, centrada en l'activitat turística, més basada en l'oci que en el negoci, dependent de l'obra d'uns pocs genis com Gaudí o Picasso més que de la capacitat real d'inspirar i generar noves iniciatives empresarials".

Barcelona Metròpolis, 2013.

Les vergonyes secretes de la marca turística

La ciutat-producte viu el seu apogeu esplendorós. Les dècades de *city marketing* han aconseguit els seus propòsits i la tematització turística és un dels seus resultats. 15% del PIB barceloní; quarta ciutat europea en visitants estrangers rere Londres, París i Roma; vuit milions de turistes; dos milions de creueristes, i setze milions de pernотacions durant el 2013 són els deures fets amb escreix.

La hipèrbole turística, tanmateix, manifesta amb facilitat les contradiccions d'una ciutat que es ven molt bé. Una Rambla deformada fins a la caricatura, una Sagrada Família o un Park Güell devorats fins als fonaments i els autocars, les bicicletes de lloguer i les ruïnes de *guiris* congestionant l'espai públic de manera massiva i permanent han provocat que, sobrepassant els cercles d'activistes, una ombra de dubte recorri la ciutat i que les visions apocalíptiques –però no injustificades– del fenomen, com el documental *Bye Bye Barcelona*, rebin una atenció inesperada. S'està gestant un nou sentit comú que es mostra recelós del monocultiu turístic de la ciutat. No obstant això, més enllà de la crítica òbvia a la massificació i el barret mexicà, la marca amaga unes contradiccions més opaques. Ningú no assenyalava que la ciutat que es ven molt bé, *avui, es compra molt millor*.

Si el 2013 es batien rècords en inversió hotelera, enguany, l'adquisició de patri-

moni urbà per part dels fons d'inversió s'ha desbocat. Una nova bombolla està en marxa: dels 1.100 milions d'euros invertits en el sector immobiliari, 460 s'han destinat a hotels (J.M. Montaner, "La burbuja hotelera", *El País*, 10 d'abril de 2014). En el cicle especulatiu en curs, però, els intercanvis patrimonials entre mans privades es combinen amb l'apropiació financera dels béns comuns urbans. Els fons d'inversió mosseguen amb fúria el patrimoni públic immobiliari ofert en safata.

Els discursos sobre la 'smart city' pretenen superar simbòlicament el turisme vulgaritzat pel refinament de la tecnologia urbana

La Torre Agbar i el Deutsche Bank del passeig de Gràcia han estat adquirits per Emin Capital per obrir-hi hotels Grand Hyatt. Amancio Ortega ha comprat l'antic Banesto de la plaça de Catalunya, fins ara propietat de la SAREB. Aquestes operacions –explicatives de l'actualitat neoespeculativa de l'economia metropolitana– no han d'encobrir realitats més preocupants, com la venda de pisos públics de lloguer de Regesa al grup Azora (A. Alcántara, "Nou Barris Cabrejada alerta de la venda d'habitatge públic als 'fons voltor'", *DIRECTA*, 9 de desembre de 2013). O la subhasta d'edificis de la Generalitat de Catalunya, alguns dels quals ja han estat adquirits per la Corporació Qualitat o Mercury Capital.

La transferència del patrimoni immobiliari de la ciutat als fons d'inversió –molts d'ells, d'una *globalitat* catalanís-sima– és un negoci excel·lent, també, per a les seves comissionistes, sovint properes

a l'actual govern municipal. I aquest és un negoci que, com tots els veritablement importants, no vol soroll.

En aquest context, quines conseqüències pot tenir persistir en un relat basat en la venda de la ciutat? ¿No facilita que les creixents crítiques a la banalització turística en rastregin els fonaments i acabin qüestionant l'apropiació financera dels béns comuns urbans? Al rei nu, tothom li pot veure les vergonyes. Cal posar el focus cap a una altra banda. Cal un canvi de marca.

"El lema 'Barcelona inspira' proposa integrar sota el paraigua de la marca Barcelona tota una sèrie de sectors estratègics que s'han de reforçar mútuament. En aquest sentit, Barcelona s'ha de posicionar en l'àmbit de la sostenibilitat i competeix en la lliga de les 'smart cities'. Ha d'aprofitar la capitalitat del mòbil per ser un 'hub' d'innovació tecnològica (...). I ha de ser l'epicentre de la Mediterrània i el centre logístic del sud d'Europa. I, 'last but not least', ha de consolidar un turisme més basat en la cultura i l'esport com a part essencial de les activitats d'oci."

Barcelona Metròpolis, 2013.

Un alcalde inspirat

Març de 2014. Xavier Trias exposa el seu projecte estratègic. Per a l'alcalde, Barcelona ha de ser el paradigma de la ciutat intel·ligent, basada en la tecnologia, però al servei de les persones, que *inspiri* una economia de la innovació urbana a escala mundial. Una aposta per reactivar l'economia i crear llocs de treball, ja que l'atur és el principal problema de la ciutat. Que hi hagi 108.000 aturades és una dada absolutament injustificable, rebla l'alcalde. La solució és un nou model de ciutat amb barris productius, autosuficients i connectats per corredors verds.

Smart cities, innovació, empremtoria. Tòtems del nou relat. Som la primera capital europea del sud en promoció econòmica i una de les primeres a captar inversió internacional. Som capital europea de la innovació i també del voluntariat. I això, ajuntar innovació amb voluntariat, és especialment bonic, afirma el batlle. Treballem per ser capital de cultura, creativitat, educació, coneixement i benestar.

Trias aprofundeix: aquest reconeixement és gràcies a la capitalitat mundial del mòbil. El darrer Mobile World Congress, amb 80.000 visitants, 1.800 empreses, 356 milions d'euros d'impacte econòmic i la creació de 7.000 llocs de treball, ens converteix en un nou *hub* per al sector digital. Les tecnologies urbanes intel·ligents ens ajuden a millorar els serveis a les persones, els transports, l'enllumenat, l'aparcament, la gestió de residus i d'aigua. Tenim teleassistència, geolocalitzadors i detectors de caigudes de la gent gran a casa. Fem una aposta per la sostenibilitat, per l'aprofitament energètic, per les xarxes de climatització al Fòrum i el 22@. Implantarem el vehicle elèctric. La vinculació entre noves tecnologies i la millora de la qualitat de vida és el que ens fa ser diferents en el camp de les *smart cities*.

Liderem la City Protocol Society per establir els estàndards de qualitat de les ciutats intel·ligents. Hem de crear un nou model de ciutat basat en la millora de la productivitat. Diu John Chambers, el president de CISCO, que l'efecte positiu del concepte *smart city* a Barcelona s'estima en 3.000 milions d'euros i la creació de 47.000 llocs de treball. Potser exagera, el senyor Chambers, però creiem-nos-ho, perquè ell és molt important.

Catapultada pels Jocs Olímpics del 92, la marca Barcelona pretenia fundar una nova identitat urbana asèptica que superés els antagonismes de classe

Hem creat el Barcelona Growth Center, que aglutina innovació, empremtoria, competitivitat, tecnologia i formació. El centre acollirà la nova oficina d'atenció a l'empresa, en col·laboració amb la Cambra de Comerç, i nous espais d'incubació: Mobile Start Up Bcn, Corporate Start Up Bcn. Hi haurà la seu de l'agència de la marca Barcelona, un consorci entre l'Ajuntament i la Fira de Barcelona per posicionar la ciutat globalment en clau econòmica i empresarial. Volem tenir una ciutat oberta al món, que posi les coses fàcils a les empremtories i les empreses.

Fi del discurs. Aplaudiments. O no.

La ciutat del diner (o la zona franca 'business friendly')

La crítica a la *smart city* disposa, en poc temps, d'un bagatge impressionat

(M. Fernandez, "Smart city". Estrategia comercial empresarial y marca de nuevos desarrollos urbanos", *Ciudadesescalahumana.org*, 8 de març de 2011). Nombroses veus alerten de les possibles conseqüències respecte a les llibertats civils: control social, megadades, transparència, privacitat (G. Galdón, "Smart cities' sense futur?", *Barcelona Metròpolis*, núm. 91, 2014). Així com del fetisme tecnològic que emmascara la lucratiu operació de CISCO (el nou amic de l'alcalde, el senyor Chambers), IBM i altres empreses globals per apropiant-se de la gestió organitzacional urbana. També es planteja, de manera creixent, quin ha de ser el rol social davant les matrius ideològiques de la *smart city* (qui defineix què és eficiència?), així com les possibilitats d'apropiació i reorientació social de les tecnologies urbanes (M. Fernandez, "Intel·ligència al servei de les persones", *Barcelona Metròpolis*, núm. 91, 2014; J. Subirats, "Innovació social y cambio tecnológico", *El País*, 1 de febrer del 2014; etc.).

Més enllà dels dubtes, la *smart city* està esdevenint l'eix d'un nou relat per a Barcelona i altres metròpolis assevadades d'inversions. El turisme vulgaritzat ha estat substituït, simbòlicament, pel refinament de la tecnologia urbana. En el pla material, ambdues lògiques d'apropiació privada de la ciutat coexistiran, però només la segona serà enarborada pels gestors del capitalisme local, en tant que relat positiu de transformació. El novembre de 2014, Barcelona acollirà la Smart City Expo, sota el lema *Change the world: una nova economia basada en la ciutat*, "l'economia de la innovació urbana", canviant el món.

A qui serveix la nova marca? Quines noves dinàmiques d'apropiació capita-

lista fonamenta? Quina economia política pretén relatar i, per tant, legitimar el nou discurs?

Per a Marc Puig, director de comunicació de l'Ajuntament de Barcelona, el nou lema *Barcelona inspira* expressa la necessitat de visibilitzar un nou relat de ciutat i de marca, que faci que Barcelona no només sigui reconeguda per fer-hi turisme, sinó també com a tractora de "talent i noves inversions".

Per la seva banda, Juan Carlos Belloso, assessor de la marca Barcelona i fundador de Barcelona Global –un *lobby* empresarial format per empreses com Deloitte, Godó, Reig Capital, Abertis o Clear –

Les empreses de l'economia del coneixement que han d'impulsar la nova 'smart city' es beneficiaran d'una exempció total dels impostos municipals

Channel per "fomentar el posicionament internacional de Barcelona", opina que l'assignatura pendent de la ciutat és esdevenir referent en els àmbits econòmic, de l'emprenedoria i de la innovació, a més de ser una ciutat turística i líder en esdeveniments. Per a Belloso, l'agència Barcelona Growth ha de posicionar Barcelona com a "destinació preferida del talent i els negocis". Per a això, caldrà donar més facilitats "als emprenedors, als creadors, a la innovació i al talent". I conclou: "Es tracta de fer una ciutat veritablement *business friendly* o *open for business*" (J.C. Belloso, "Construir marca, fer ciutat", *Barcelona Metròpolis*, núm. 90, 2013).

Entre les mesures que promourà Barcelona Growth, destaca la creació d'una zona franca al districte 22@, que ofereixi

IL·LUSTRACIÓ:
Andrea Lucio

incentius fiscals i logístics a les empreses amb projectes "emprenedors i innovadors" que apliquin l'ús de les tecnologies mòbils als nous models de negoci. Per a aquest empresariat de l'economia del coneixement, es proposa una *exempció total dels impostos municipals*, que afectarà totes les taxes municipals, la gestió de residus urbans, l'impost de construccions i obres, les llicències d'activitat i l'impost de vehicles. També s'oferirà una bonificació dels lloguers, així com una bonificació del 50% de les quotes de la seguretat social durant tres anys.

Les empreses de la "zona franca per a emprenedors" tindran accés preferent durant el congrés del mòbil i seran "correctament seleccionades per un *board* públic-privat" format per empresariat, inversores, administracions i la Fundació del MWC. L'objectiu serà beneficiar un total de 100 empreses perquè, al cap de tres anys, puguin haver generat 2.000 llocs de treball nous (barcelonacreixement.cat).

Mentre tot el teixit productiu urbà s'eslloma per no abaixar la persiana, l'Ajuntament regala una zona franca a les empreses tecnològiques punteres globals perquè hi facin negoci i no tributin a la ciutat. La marca *smart city* i tota l'artilleria discursiva desgranada per l'alcalde ens feia somiar en un futur d'eficiència energètica, de serveis a les persones i de sostenibilitat. La realitat material que entraïna, tanmateix, dista del món feliç *smart*. El cel promès no serà per a la majoria: només per a les escollides del capitalisme tecnològic global.

La memòria de la ciutat comuna

L'abril de 2014, es van celebrar les jornades Barris cooperatius, ciutat comuna a Can Batlló (J. Molina, "Una alternativa

autogestionada a la 'marca Barcelona'", *Eldiario.es*, 3 d'abril de 2014). Més d'un centenar de veïnes d'arreu de Barcelona hi van compartir la memòria de les transformacions urbanes, els canvis en la marca. Hi van aflorar altres narratives respecte a la vida urbana, imaginaris basats en l'experiència de la precarietat, l'encariment dels preus del transport o els desnonaments. També s'hi van compartir l'apoderament viscut en les lluites socials, la plenitud dels espais autogestionats, les altres formes de viure la ciutat, les apropiacions inesperades, no normatives o invisibilitzades de l'espai públic. Es van posar en comú els nostres relats, que narren les estratègies que practiquem per resoldre –als barris i quotidianament– els desitjos i les necessitats socials de manera cooperativa i mancomunada. Es va descobrir, a més, que la marca de la crisi també ha forçat la crisi de la marca. I que les formes de cooperació social emergents impel·leixen el poder a parlar amb un nou llenguatge: ha de reconduir el problemàtic "autogovern del comú" al marc de la "innovació social".

A Can Batlló, es va entendre que la memòria social de la ciutat desborda la marca imposada des de dalt. I la nostra memòria ve de lluny: pastada als barris, a les cooperatives obreres i als ateneus populars, també som la ciutat de les barraques, dels extraradis, de la migració. La ciutat forjada per les comissions clandestines de barri a les parròquies obreres, a les associacions de veïns; la que va néixer dels esforços per aconseguir una escola, un ambulatori, un semàfor, una línia d'autobús, una festa major. És la ciutat que avui es rebel·la, solidària, contra el desallotjament de Can Vies, la que aposta per la construcció autoorganitzada dels equipaments. Aquesta és la nostra ciutat.

Més enllà de la marca Barcelona, ens cal una economia urbana equitativa i solidària al servei de la gent que habita la ciutat

No ens calen marques per viure ni reclams turístics que facilitin l'expropiació de la ciutat pels fons d'inversió ni banderes *smart* que promoguin zones franques del capitalisme tecnològic. Ens calen relats que dotin de sentit l'experiència complexa de viure juntes. Ens cal, sobretot, una economia urbana que resolgui les necessitats de totes les habitacions de Barcelona de manera equitativa i solidària. Que garanteixi els drets socials universals, la democràcia econòmica i la participació col·lectiva en el conjunt de la riquesa social. Ens cal, urgentment, un canvi de règim polític i econòmic metropolità per poder crear una ciutat comuna des dels barris cooperatius.

Pedro García Hierro: “Repsol porta les comunitats indígenes a patir una nova situació colonial”

El Perú és víctima d'una intensa activitat extractiva. A hores d'ara, hi operen 25 concessions mineres i tres lots petrolers, amb els quals Repsol afegeix la seva presència al país llatinoamericà. En connivència amb els governs de torn, que han blindat els seus privilegis, la multinacional espanyola provoca autèntics estralls a Caquinte i altres poblacions declarades zones d'emergència ambiental. Així ho denuncia Pedro García Hierro a l'estudi 'El caso de la empresa española Repsol', elaborat amb la politòloga Yaiza Campanar Baqué. Llicenciat en Dret per la Universitat Complutense de Madrid i la Pontifícia Universitat Catòlica de Lima, García Hierro va arribar al Perú als anys 70 i, des d'aleshores, ha treballat com a capacitador i assessor jurídic d'organitzacions indígenes. La seva tasca, centrada en la identificació, divulgació i implementació de drets col·lectius, queda recollida als llibres 'El indígena y su territorio' (1991), 'Marcando territorio' (2004) o 'Antropología de un derecho' (2009). Amb aquest darrer informe sobre Repsol, editat per la Coordinació dels Drets dels Pobles Indígenes (COPDI), posa de manifest la impunitat amb què actua la petrolera al Perú, on lesiona formes ancestrals de vida arrelades a l'ecosistema.

Àlex Romaguera
entrevista@directa.cat

Quin impacte té l'activitat de Repsol a l'Amèrica Llatina?

Provoca greus alteracions en la vida de les comunitats i vulnera el Conveni 169 de l'Organització Internacional del Treball (OIT) sobre Pobles Indígenes i Tribals. Un conveni que, si bé Repsol publicita i Espanya –país originari de la companyia– ha ratificat, no s'aplica en cap dels preceptes.

Per què has triat el Perú per estudiar els efectes d'aquesta petrolera?

Repsol hi té una importància cabdal. Hi havia fet exploracions i, avui, opera a tres lots o projectes de gran abast. Ocupa més quantitat de territori que cap altra indústria petrolera –molt per sobre de CEPESA, una altra empresa espanyola que imita els seus passos–, fins a l'extrem de causar danys a setze poblacions. No sols pel vessament de cru, amb els consegüents perjudicis econòmics i humans, sinó també pel tracte que estableix amb les comunitats indígenes, en menystenir la pauta d'igualtat fixada al Conveni 169, segons el qual la relació s'ha de basar en termes de cooperació i no de subordinació, com passa ara.

Quan s'inicia aquesta incursió?

Té el seu origen en la Constitució aprovada pel govern d'Alberto Fujimori, que estableix un desenvolupament basat en la lliure contractació, fet que suposa desposseir els territoris dels seus béns. I encara pitjor: permet que els contractes de les empreses siguin estables, de manera que cap govern no pot canviar-los si l'empresa no hi està d'acord. Aquest binomi empresa-govern s'apuntala amb Fujimori i, malgrat la declaració favorable als drets indígenes de 2007, ha continuat amb la troballa de nous jaciments. En aquests indrets, l'Estat no consulta la població i deixa que s'operi amb tota impunitat.

“El binomi empresa-govern s'apuntala amb Fujimori i ha continuat amb la troballa de nous jaciments”

Les companyies esgrimeixen que la Constitució les empara per establir acords privats amb les famílies. Hi tenen dret?

Al·ludeixen al principi de la lliure contractació, és cert. Però, a l'hora de la veritat, s'ignora els particulars, que sovint són extorsionats o perseguits amb violència. Ho demostra el judici contra sis famílies que s'han negat a signar un contracte. Per tant, ni es produeix la simetria necessària entre les parts ni es consulta la població. Aquesta permissivitat de l'Estat cap a l'empresa suposa una gran estafa.

Els estudis ambientals són irrelevants?

La majoria parlen d'animals que no existeixen o contenen un vocabulari tècnic que la població difícilment pot entendre. A banda que s'aproven sense el temps ni el sistema adient perquè la comunitat calibri els seus efectes.

Denuncieu que Repsol coopta líders perquè defensin els seus interessos. És així?

Ho fan totes les multinacionals, no només Repsol. Són

FOTOGRAFIES:
Enric Català

dirigents comunitaris que han caigut en desgràcia i que la companyia reubica en les seves antigues funcions a canvi d'una suma de diners. Molts d'ells coordinen fundacions i estan al servei de la propaganda de Repsol.

Hi ha una propaganda deliberada per convèncer les comunitats?

Se'ls diu que no saben treballar –amb arguments com “tu no manges si no has pagat”–, a més de comminar-les a deixar les terres a canvi de cobrar un arrendament. Un bombardeig ideològic que Repsol i grups com El Comercio –propietari del 86% dels mitjans de comunicació peruans i que inverteix en negocis petrolers– utilitzen per intervenir als territoris. A través d'aquests oligopolis, que tenen el suport de l'Estat, es desplega una economia d'enclavament que porta les comunitats indígenes a patir una nova situació colonial.

La protesta contra aquestes polítiques està poc organitzada?

Els que s'hi oposen són silenciats o se'ls criminalitza. En aquests moments, hi ha un macrojudici contra 53 activistes indígenes, fet que revela l'intent de l'Estat d'acabar amb la resistència i imposar el discurs de la resignació.

Amb la victòria d'Ollanta Humala, a qui les comunitats van catapultar al poder el juliol de 2011, semblava que les polítiques canviarien. No ha estat així.

Gens ni mica. El binomi govern-empresa s'ha consolidat com un moviment constant de portes giratòries. Juan Castilla, el principal assessor d'empreses, està involucrat en les perforacions, mentre que un 25% de les cadires del Parlament estan pagades per la mineria. Més que tenir aliats, són ells mateixos. I si Fujimori va ser agressiu en el capítol normatiu i Alan García ho va ser en el discurs, Humala no ha variat en cap dels aspectes. Al revés: l'economia extractiva s'ha intensificat els darrers anys.

“Si el moviment indígena es cohesionés i pogués informar degudament, les coses serien diferents”

No hi ha res a fer?

Només una reforma constitucional podria retirar la llei de Fujimori que dona estabilitat als contractes amb les empreses. Però Humala no té prou força i els sectors que l'envolten no hi estan interessats.

Heu analitzat amb deteniment el cas del poble Caquinte, situat a la selva central del Perú. És significatiu el que hi passa?

El poble Caquinte era considerat un poble *no contactat* (de fet, el nom significa *aïllament*). Vivia perfectament dels seus recursos, gràcies a la seva ubicació en dues reser-

ves de gran valor ecològic. Doncs bé: l'entrada de Repsol ha alterat la vida de la població. Més del 80% dels homes treballa a la plataforma de la companyia cada mes i no inverteix els diners en la comunitat (sovint, se'ls gasta abans de tornar-hi), cosa que provoca la desnutrició de part de la població.

I no hi ha oposició?

Molts opositors a Repsol han d'abandonar les terres perquè, segons l'Estat, no accepten la decisió comunal, tot i que no se'ls ha consultat en cap moment. Amb la companyia, només es va acordar la instal·lació d'una hidroelèctrica —que no s'ha construït— i d'una escola, on encara esperen que arribi el professor. Més enllà de la contaminació que causa la petroliera, doncs, el problema rau en la forma il·legítima d'ocupar una comunitat i pertorbar-ne la vida. I tot això, amb la complicitat de l'Estat.

Quines analogies hi ha entre la situació del poble Caquinte i la que es viu a Cajamarca, a la serra andina?

Són casos equiparables. Arran de la commemoració del cinquè centenari, l'any 1992, va tenir lloc un agermanament entre els pobles de l'amazònia i els andins de l'Amèrica del Sud, que, amb el temps, s'ha enfortit. Ambdós pobles veuen vulnerat el seu dret a l'autodeterminació i pateixen l'espoli dels recursos naturals, ja sigui l'aigua o el bosc, sobre els quals se sustenta la seva economia i la seva cosmovisió del món.

Estan articulats per respondre-hi conjuntament?

Han aguantat des de l'any 1975, amb la primera llei extractiva; però, avui, estan molt disgregats. Només l'Organización del Desarrollo del Pueblo Kakinte (OPDK) i la Central Asháninka de Río Ene combaten amb força la instal·lació de pous i la contaminació dels rius. Per això el govern, en connivència amb les transnacionals, fa el possible per debilitar aquests col·lectius. També passa amb municipalitats com la d'Eten o el govern regional de San Martín, que han defensat les comunitats mitjançant urnes i pronunciaments populars a l'amazònia. Tot i així, encara són lluny d'esdevenir un contrapoder i forçar un canvi de rumb.

Quines sortides hi veus, doncs?

És complicat perquè els protocols de responsabilitat signats per les empreses no condueixen a bones pràctiques. Ben al contrari: es continuen conculcant les llibertats i s'espolia el territori. Ara bé, si el moviment indígena es cohesionés i pogués informar degudament, les coses serien diferents. També hi ajudaria que, en l'àmbit judicial, es recorregués a la Cort Interamericana, que, arran de la sentència contra Chevron, ha establert jurisprudència per frenar els abusos de les companyies. Així doncs, amb unitat, incidència internacional i la creació d'observatoris sobre les transnacionals, com l'aparegut recentment a l'Equador, es poden obrir camins i aturar la depredació dels territoris indígenes. És l'única esperança perquè les coses canviïn.

Marcant territori

“Fa uns anys, van començar a aparèixer uns grafitis misteriosos als murs de la ciutat nova de Fes, al Marroc. Es va descobrir que els traçava un rodamón, un camperol emigrat que no s'havia integrat a la vida urbana i que, per orientar-se, havia de marcar itineraris del seu propi mapa secret, per superposar-se a la topografia de la ciutat moderna que li era estranya i hostil”.

‘Suicidios ejemplares’, d'Enrique Vila-Matas

Des de Ptolomeu, els mapes han estat representacions polítiques del món. El mapa ha estat un instrument de coneixement, que ha atorgat poder i llibertat d'explotació a qui l'ha tingut a les mans. Des de finals del segle xx, l'augment de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ha fet proliferar les representacions cartogràfiques. En especial, han aparegut projectes ciutadans que, de manera autoorganitzada, lliure i voluntària, han començat a produir continguts. Aquesta onada cartogràfica permet que les seves creadores se situïn sobre el territori, s'empoderin i fomentin la innovació social i organitzativa. A continuació, en repassem alguns exemples.

Oriol Agulló
quadernsdillacrua@setmanaridirecta.cat

L'any 1854, es va produir el brot de còlera més agressiu d'Anglaterra. En menys d'una setmana, 700 persones van morir al barri de Soho, dins una àrea de mig quilòmetre de diàmetre anomenada Golden Square. Molt a prop del centre de l'epidèmia, hi havia la consulta del metge John Snow. Ajutat pel capellà Henry Whitehead, Snow va comprar un mapa del barri i va decidir començar a anotar sobre el plànol el lloc on s'anaven produint les morts. Amb el suport dels registres de l'hospital de Middlesex—on es traslladaven la majoria de víctimes—, van anar visitant els edificis de l'àrea afectada un per un. Quan van començar a estructurar les dades espacials, aparentment irrellevants, van comprovar que la

majoria de víctimes provenien de les proximitats del carrer Broad Street, on hi havia una bomba d'aigua. L'exercici de Snow va permetre localitzar el focus de la contaminació i demostrar que la malaltia s'estava transmetent a través de l'aigua infectada del pou. Havien nascut les topografies mèdiques, precursors de la cartografia ciutadana.

Recuperar la memòria social

L'episodi de Snow ha estat oblidat per molta gent, però no per moltes famílies de Londres que, entre els records d'infantesa de les seves àvies, encara tenen ben presents els relats familiars del pànic amb què s'havien viscut aquells dies. Explicar els fets històrics des de la perspectiva de la gent corrent és el que s'anomena fer història des de baix, *history from below* en anglès. En contraposició amb la història explicada

per les elits socials i els personatges destacats de cada època, la historiografia *from below* posa el focus primari en els sectors socials marginats, oprimits, pobres i inconformistes... la població que, tradicionalment, forma part de l'oblit històric.

Recuperar les persones i els fets oblidats va ser un dels objectius utilitzats pel col·lectiu Turisme Tàctic entre els anys 2009 i 2011 per crear projectes com la Ruta de l'Anarquisme o la Ruta de la Infàmia. Recorreguts que, mentre explicaven fets desconeguts per gran part de la població, com la història del moviment llibertari barceloní, permetien situar episodis que servien per recuperar la memòria dels espais per on passaven les rutes.

Recorreguts invisibles

Mentre Turisme Tàctic feia els seus recorreguts, la campanya No et mengis el món repartia exemplars de la ruta *Barcelona Agribusiness tour*, un

de donar a conèixer l'especulació i els negocis que s'amaguen rere aquesta indústria.

D'una manera similar, fa un any i mig, la Corporate Europe Observatory (CEO) va publicar una guia per entendre el món dels *lobbies* empresarials de Brussel·les, la *Lobby Planet*, que inclou tres recorreguts temàtics sobre els *lobbies* del clima, de les entitats financeres i de l'agronògic. La guia subratlla els agents principals, l'indret on se situen les oficines i les tàctiques i les estratègies que tenen els gairebé 30.000 lobbistes de les grans empreses que viuen a la capital belga per influir en les decisions del Parlament Europeu.

La cartografia social a l'era digital

Des d'un punt de vista teòric, l'aparició d'aquesta mena de mapes i rutes sorgeix de la influència dels moviments socials de finals dels anys 60 i 70 del segle passat, influïts —al seu torn— per la figura de David Harvey, autor del manual de nova geografia *Explanation in Geography* (1969), o de la revista *Antipode: a radical Journal of Geography*, editada per Richard Peet.

L'anàlisi de la geografia acadèmica permet inferir les relacions ideològiques i les estructures socials i productives predominants de manera suggestiva, fet que porta les activistes de tot el món a crear una nova representació del territori. Seguint els postulats mar-

— *Explicar els fets històrics des de la perspectiva de la gent corrent és el que s'anomena fer història des de baix*

— recorregut que volia donar a conèixer l'entramat dels principals agents que fan realitat la cadena agroalimentària, des de la recepció de mercaderies a la distribució d'aliments, amb l'objectiu

Mapa de la Ruta de l'Anarquisme de Barcelona, elaborada pel col·lectiu Turisme Tàctic l'any 2009

xistes, es comença a parlar de cartografia social, crítica, radical o ciutadana i proliferen els projectes que, sense amagar una subjectivitat deliberada, situen geogràficament els projectes de transformació i de millora social.

Si bé des de fa dècades els sistemes d'informació geogràfica (SIG) han permès elaborar mapes socials, el codi per a l'elaboració de la informació cartogràfica feia que aquesta tasca es reduís a determinats entorns professionals i de coneixement. Amb l'aparició de Google Maps i Google Earth, es

L'aparició d'aquesta mena de mapes i rutes sorgeix de la influència dels moviments socials de finals dels anys 60 i 70

va produir un punt d'inflexió, ja que, a partir d'aquell moment, es va donar accés per crear i manipular la informació geogràfica a tota la ciutadania. El 23 d'abril de 2005, el nombre de cerques a Google de l'aplicació Google Maps ja superava les del terme SIG, anècdota que fa que les expertes considerin que és la data en què la cartografia va entrar definitivament a la nostra vida quotidiana.

Des d'aleshores, paral·lelament a d'altres disciplines com les cièn-

cies o el periodisme, el desenvolupament de les TIC ha fet que la població sigui utilitzada com a font de dades per a la producció de coneixement i molts projectes s'han començat a omplir d'adjectius com participativa, col·laborativa, comunitària o ciutadana.

El mapa d'un altre món possible

Així doncs, la popularització de les noves eines cartogràfiques ha permès nodrir de dades i fer explotar els projectes reivindicatius de diversos col·lectius. El 2007, per exemple, el col·lectiu Derivat va posar en marxa el projecte *Casas Tristes*, una plataforma que permetia localitzar en un mapa els habitatges desocupats de l'Estat espanyol perquè les usuàries poguessin documentar el motiu de l'abandonament i, alhora, reivindicar el seu ús. Amb un objectiu semblant, l'any 2011, l'associació Pensant Moviment Urbà va posar en marxa el projecte *Art per a Territoris Oblidats de Catalunya*, que situava sobre el mapa tant solars abandonats com abocadors il·legals de les perifèries urbanes. La localització d'aquests buits urbans servia per reivindicar-ne l'ús com a espai públic pel veïnat. Per visualitzar l'impacte sobre el territori i impulsar estratègies perquè les veïnes es reapropriessin dels espais, l'entitat organitzava tallers de *Land Art* (art efímer amb elements naturals) a les escoles de la zona. Més recentment, el febrer pas-

sat, el grup de recerca Barris i Crisi de la Universitat Autònoma de Barcelona va presentar el mapa d'innovació social a Catalunya, un projecte que identifica geogràficament iniciatives de solidaritat ciutadana, com els bancs de temps o els grups antidesnonaments, els espais autogestionats, els grups de consum agroecològic o els horts urbans. O el Mapa Rebel, un projecte que vol mostrar les diverses lluites i els col·lectius que les protagonitzen als diferents barris i pobles de Catalunya. De moment, ja compta amb les experiències de Sants i Sant Andreu.

Un mapa per visualitzar una altra manera de consumir

A finals de 2013, l'ONG Setem Catalunya va posar en marxa el mapa del consum responsable de Barcelona, sota el nom de *Pam a pam*. El mapa permet cercar iniciatives d'economia solidària, com entitats de banca ètica o botigues d'alimentació saludable o de roba. El projecte està impulsat per una xarxa de persones voluntàries – anomenades xinxetes taronges – que es dediquen a fer entrevistes amb els comerços per verificar la informació sobre els punts i fer créixer el nombre d'iniciatives georeferenciades. El projecte, desenvolupat amb la tecnologia d'OpenStreetMap, que permet crear mapes lliures i editables, compta amb gairebé 100 punts repartits per tota la ciutat i, actualment, es vol ampliar a d'altres municipis de Catalunya i obrir-se a noves tipologies de punts.

També trobem el projecte Consumpedia, un espai gratuït i no comercial que permet prendre decisions per fer que el consum de la població de l'Estat espanyol sigui més conscient i transformador. El projecte està finançat pel Centre d'Activitat Regional per a la Producció Neta (CAR/PN) –un

centre que forma part del Pla d'Acció per al Mediterrani del Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient– i s'ha elaborat a partir de la investigació que desenvolupa el Centre de Recerca i Investigació en Consum (CRIC) mitjançant la revista *Opcions* des de l'any 2002.

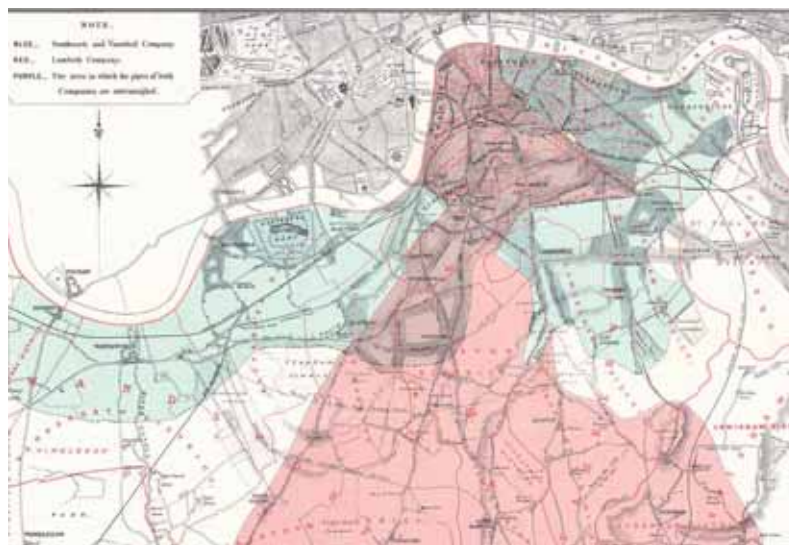
Col·laboració ciutadana per la sostenibilitat

El mateix CRIC és un dels impulsors –juntament amb la Societat Catalana d'Educació Ambiental, l'Associació Espai Ambiental, Barnamil, la Fundació Ciència en Societat o la Fundació Prevenció de Residus i Consum– del mapa Barcelona + Sostenible (mapa B+S). El projecte, que es presentarà el 18 de juny al Centre Cultural Casa Orlandai, serà un mapa virtual interactiu i una xarxa social per a *smartphones* que reunirà les iniciatives socioambientals (com ara botigues, equipaments i infraestructures), itineraris amb codis QR i experiències ciutadanes de la ciutat.

La iniciativa, que ha estat desenvolupada amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, buscarà crear espais d'intercanvi, de participació i de trobada comunitària al territori i posar en valor el coneixement que té el veïnat de la ciutat. Per fer-ho, seguint la metodologia *Mapping for change* del Regne Unit, té previst organitzar trobades periòdiques entre persones i organitzacions –anomenades tallers de mapatge col·laboratiu– per elaborar col·lectivament els punts que formaran part del mapa.

El mapa B+S s'ha elaborat en col·laboració amb Open Green Map (OGM), una organització novaioquesa que, des de 1992, ha desenvolupat més de 850 mapes verds a diverses ciutats d'arreu del món.

El metge John Snow va elaborar l'any 1854 un mapa que identificava les zones per on passava l'aigua contaminada causant de l'epidèmia de còlera

El revolt de Can Vies

FOTOGRAFIA: Sergi Bernal

La cursa de carretons és l'última activitat de la Festa Major Alternativa de Sants (FMAS) i gaudeix d'un escenari immillorable: el carrer dels Jocs Florals, amb una capavallada perfecta on tots els carretons davallen com coets fins a la meta. El recorregut és curt, però rotund: la maniobra per gestionar el revolt de Can Vies no és senzilla i un mal gest pot voler dir estampar-se a les bales de palla o els pneumàtics que tapaven la porta de la capella (em deman a quina posició quedarien Trias i Martí si participassin a la cursa).

Des del 26 de maig, el barri no és el mateix. La gent d'ordre, amb una excavadora per bandera i la inestimable ajuda del braç armat de la Generalitat, declarà la guerra a un barri humil i combatiu, amb un dipòsit de memòria històrica dels que vessen. Arrabassà, des de la unilateralitat i el despotisme més absoluts, el somni d'algunes generacions de joves que havien fet de Can Vies el seu espai comú, el

seu aixopluc, la seva escletxa en una Barcelona que els maltractava i els ignorava i que, encara ara, els maltracta i els ignora sistemàticament. Imposà, durant més de quatre dies, un estat de pànic i terror a Sants i a la ciutat.

El barri, a poc a poc, es reconstruirà, malgrat tot. En set dies, la runa ha donat pas a una plaça recuperada per milers de caps, mans i cames solidàries d'arreu del territori. La cursa de carretons d'enguany ja no serà el mateix, però l'oportunitat de reconstruir un projecte col·lectiu fa que, per ventura, pugui ser encara millor i que, a l'agost, es mantengui la flama encesa per un barri conscient d'allò que li han intentat prendre i d'allò que vol recuperar.

Es fa difícil imaginar que, enguany, just quan la FMAS complirà vint anys, a un tros de carrer li faltaria un tros d'edifici. La dignitat veïnal, però, resta intacta.

Irene Jaume

RODA EL MÓN

14-15

Un any després de les protestes contra la destrucció del parc Gezi a Istanbul, el moviment ciutadà turc continua caminant

16

El Tribunal Permanent dels Pobles denuncia les males pràctiques de les empreses mineres i la complicitat dels governs canadencs i latinoamericans

EL LÍBAN // UN PROJECTE IMPULSA, PER PRIMERA VEGADA AL PAÍS, LA CREACIÓ D'UNA XARXA DE SUPORT I LA FORMACIÓ D'EQUIPS MÈDICS ESPECIALITZATS

Contra la discriminació de les persones transgènere

Nicolas Lupo
Beirut

@niluso

La conscienciació de la societat, la formació d'equips mèdics especialitzats i la creació d'una xarxa de suport a les persones transgènere són els pilars del primer projecte que aborda la qüestió de la gent transgènere. El projecte, pioner al Líban, advoca per la transversalitat i apunta cap a diferents qüestions com ara la situació legal -la policia deté les persones transgènere tot i que no hi ha cap llei al respecte-, la discriminació social en l'àmbit escolar o laboral o l'ajuda als pares i les mares.

“Volem saber quines són les necessitats d'aquest sector de la població per poder incloure'ls als nostres serveis”, explica Cynthia el-Khoury, directora de programes de Masra, l'associació que ha desenvolupat el projecte que començarà a l'octubre i que s'encarrega de qüestions relacionades amb la sexualitat. Al Líban, no hi ha estadístiques ni cap tipus

El projecte de l'associació Masra inclourà un programa de conscienciació a través dels mitjans

de recerca sobre la població transgènere, un terme que defineix tots els individus que no s'identifiquen amb el gènere al qual se'ls va associar quan van néixer. La majoria de persones transgènere del país, ja siguin transexuals, genderqueers o andrògines, no troben cap tipus de suport i acaben marginades.

“Em puc considerar afortunada perquè, tot i que els meus pares no van acceptar que no sóc un noi” explica Nancy, “vaig continuar vivint a casa i no

van deixar de pagar els meus estudis”. Nancy, que té vint anys, ja està emancipada i fuma tabac, utilitza el nom femení, però no li importa que es refereixin a ella amb el seu nom masculí. És bigènere, un terme que defineix aquelles persones que no s'identifiquen exclusivament amb un dels dos gèneres i roten entre el rol masculí i femení depenent del context. En les relacions amoroses, se sent més femenina, diu; i a la universitat, actua de manera més masculina.

Assseguda en un cafè d'un dels barris centrals de Beirut, Nancy explica -nerviosa- els anys més complicats d'estigmatització i discriminació. De petita, mai no es va identificar com un noi i, durant la pubertat, va patir abusos físics i verbals, a més d'intents reiterats -però infructuosos- del director de l'escola per expulsar-la del centre. Minuts més tard, ja més tranquil·la, assegura que la discriminació continua sent quasi la mateixa, però que, amb els anys, ha guanyat confiança

perquè ha trobat refugi en la comunitat LGBT. “Sense l'existència d'aquest espai -tant físic com afectiu- on em sentia protegida, no hagués sobreviscut”.

Però la majoria de persones transgènere es veuen marginades per la seva pròpia família quan afirmen la seva nova identitat. En molts casos, són expulsades de casa, no poden continuar els estudis i moltes acaben com a treballadores sexuals davant la impossibilitat de trobar una feina. “Un dels objectius del nostre projecte és incloure aquestes persones marginades perquè trobin suport i maneres de tirar endavant”, continua El-Khoury. El projecte també inclourà un programa de conscienciació a través dels mitjans, suport per a les famílies de les persones transgènere i, el punt essencial, la formació d'un equip especialitzat de psiquiatres i metges que assegurin un seguiment correcte de les persones transgènere.

La manca de preparació específica, la ignorància i, també, l'estigmatització per

part de les mateixes professionals mèdiques fan que molta gent transgènere no acudeixi a les consultes. Al Líban, és obligatori que una psiquiatra aprovi, mitjançant un informe, que la persona és transgènere perquè aquesta pugui accedir al tractament hormonal en cas de voler fer la transició, terme que defineix el procés per adaptar el sexe físic a la identitat d'una persona i que també inclou la cirurgia de reassignació de sexe.

“Ser una persona transgènere no és acceptable per la mentalitat libanesa”, explica la psicoterapeuta especialitzada Pascal Kolakez. “Molta gent és reticent a anar a un psiquiatre perquè pensa que la intentarà convèncer o que avisarà els seus pares”. També denuncia que moltes professionals mèdiques oportunistes obliguen les pacients a venir a la consulta durant períodes molt llargs i, després, els donen els informes.

“Molta gent és reticent a anar a un psiquiatre perquè pensa que la intentarà convèncer o que avisarà els seus pares”

La discriminació de les persones transgènere és un problema global que afecta quasi tots els països. Es calcula que la gent transgènere representa entre el 0,1 i el 0,5% de la població. Un estudi fet a la ciutat de Nova York assenyalava que un 74% de les persones transgènere ha estat assetjada a la feina. A Europa, una altra enquesta indica que un terç d'aquestes persones havien patit, almenys, tres agressions durant l'últim any.

L'èxit d'aquest projecte inèdit al Líban “depèn de la participació de les persones transgènere excloses de tota ajuda i de l'acceptació que tinguin entre la comunitat”, conclou Cynthia el-Khoury, “ja que aquest és un projecte pensat per i amb individus transgènere”. ◀

Mobilització en defensa dels drets de les persones LGTB a Beirut l'any 2013 / JOSEPH EID

RODA EL MÓN

TURQUIA // UN ANY DESPRÉS DE LES PROTESTES CONTRA LA DESTRUCCIÓ DEL PARC A ISTANBUL, EL MOVIMENT CIUTADÀ CONTINUA CAMINANT

Els fòrums, una herència de Gezi

Marc Saurina
Ankara (Turquia)
@marc_saurina

Ara fa poc més d'un any, el projecte del govern turc de transformar el centre neuràlgic d'Istanbul, el parc Gezi i la zona de Taksim, va ser el detonant que va fer despertar la societat turca, que va omplir les places del país i va protagonitzar una protesta col·lectiva de gran magnitud. D'aquesta manera, Turquia es va unir a la resta del Mediterrani i va fer emergir a la llum el malestar social que havia estat incubant els darrers anys. Després de diverses nits de protestes, la presència de mitjans internacionals que oferien cobertura en directe i la gran afluència de gent que ocupava la zona van permetre, l'1 de juny, l'ocupació del parc i l'inici d'una acampada popular. Durant dues setmanes, Gezi es va convertir en un

La fragmentació del nucli simbolitzat per la centralitat del parc Gezi va desembocar en desenes de fòrums de barri

símbol de llibertat; una llibertat relativa, ja que el parc era escortat en tot moment per policies i tanquetes, que va durar fins al tràgic 15 de juny, el dia que la policia va entrar per la força i va desallotjar el parc.

Més enllà de les càrregues policials i el gran nombre de persones ferides, detingudes i també mortes, Gezi ja s'havia convertit en el 15-M turc. La gent, que veia la necessitat de continuar el procés que s'havia iniciat a Gezi, es va començar a reunir a diferents parcs de la ciutat per debatre, parlar i decidir conjuntament el camí a

seguir. D'aquesta manera, van néixer els fòrums, com una continuació natural de la protesta, la seva extensió orgànica. La fragmentació del nucli simbolitzat per la centralitat del parc Gezi va desembocar en desenes de fòrums de barri repartits per les principals ciutats del país.

Un any més tard, després d'haver passat per diferents etapes i transformacions, molts d'aquests fòrums continuen actius i són part visible de la vida social de les ciutats. Ara, però, es troben en un moment crític a causa de l'autoritarisme del govern i de la seva pròpia incapacitat per definir-se i plantejar un canvi de sistema. Tot plegat, juntament amb l'enyorança -en alguns casos, fins i tot obsessiva- de mantenir viu l'esperit de Gezi.

UN INICI TREPIDANT

El primer fòrum es va fer al parc Abbasaga, al barri de Besiktas d'Istanbul, just després del desallotjament de Gezi. Aquest va donar pas a més

fòrums convocats de manera espontània i voluntària. En qüestió de dies, mitjançant la pàgina Parklarbizim (Els parcs són nostres) o els comunicats a les xarxes socials, manifestants i simpatitzants van confluïr als diferents barris. Al cap d'una setmana, ja hi havia 38 fòrums només a Istanbul. La massificació de les places, amb trobades de 500 persones diàries, va forçar a adoptar codis assemblearis i a la creació de grups de coordinació encarregats de l'agenda i dels avisos. A més, de manera simultània, es van començar a celebrar reunions entre els grups de coordinació de tots els fòrums per intercanviar informació i dissenyar línies conjuntes d'acció.

Durant la primera etapa, desenvolupada al llarg de l'estiu de 2013, els fòrums van ser, principalment, un espai obert a tothom on expressar-se lliurement i manifestar idees, desitjos i queixes. Aviat, però, es va fer evident que es tractava d'una força massa heterogènia,

-De fet, els fòrums no han servit de res...
-Si encara no hem acabat / FÒRUM SEĞMENLER

El parc Abbasaga, al barri de Besiktas d'Istanbul, va acollir el primer fòrum que es va fer després del desallotjament de Gezi / BATIKENT

fet que va donar peu a una confrontació entre les persones partidàries d'organitzar-se políticament i les que consideraven que polititzar el moviment destruiria l'essència de les protestes. Des de llavors, el caràcter apolític ha marcat la majoria dels fòrums, que mai no han estat registrats com a organització ni tampoc han tingut figures visibles o portaveus.

Que els fòrums continuïn actius i n'hagin començat a sorgir iniciatives de caire local ja es pot considerar un èxit

Un altre punt conflictiu va ser la postura que s'adoptava de cara a la qüestió kurda. Moltes de les participants defensaven que debatere els problemes de Turquia no era possible sense solidaritzar-se, prèviament, amb la població kurda. Gezi va promoure el naixement de l'empatia cap al poble kurd, ja que el jovent de les grans ciutats va patir en primera persona i per primera vegada tant la manipulació informativa com la violència de l'Estat, dos fenòmens als quals

d'aquesta orientació localista d'abordar problemes fonamentals en el marc d'un procés de creixent politització. Així, del fòrum Segmenler d'Ankara, en va sorgir el Grup de Treball de Participació Local, que segueix tots els membres del consistori municipal, investiga les seves activitats empresarials i fa difusió de les decisions preses a l'Ajuntament, com per exemple les adjudicacions d'obres, sovint desconegudes per la població. El grup dóna a conèixer el seu treball periòdicament a través d'una revista i una ràdio alternativa creada pel mateix fòrum, Radyobiz. A més, en col·laboració amb cambres d'arquitectes com Solidaritat Ankara, s'estan tramitant accions legals pels casos on s'han detectat irregularitats.

Des de la mort de Berkin Elvan fins a la tragèdia minera a Soma, els fòrums han estat part activa de les protestes al carrer

la població kurda està continuament exposada. Tot i així, entre les veus crítiques amb el govern d'Erdogan, hi havia persones de fronts i ideologies diverses. Al carrer, també hi havia gent nostàlgica del règim kemalista que constituïa grups nombrosos en alguns fòrums. Les divisions que genera la qüestió kurda, encara avui, provoquen tensions, desercions, escissions i, fins i tot, la desaparició d'algun fòrum.

A finals d'estiu de 2013, l'assistència va començar a minvar. La pèrdua d'esperances de canvi i l'arribada del fred van passar factura al moviment. El fòrum del parc Abbasaga va aconseguir permís del districte, en mans de l'oposició, per fer servir un centre cultural. Des de llavors, les trobades setmanals s'han mantingut i també han integrat membres d'altres fòrums propers. D'altres es van deixar de trobar o van quedar reduïts a grups tan petits que les reunions es desenvolupaven als cafès. Tot i així, va ser just llavors que es va començar a passar del debat a l'acció i l'agenda es va començar a fixar en temes més locals.

FRONT COMÚ

Des del setembre de 2013, s'organitzen fòrums conjunts a Istanbul i Ankara. El primer, el ForumFest, va tenir lloc a Istanbul i va servir per reivindicar el parc Gezi i la vigència de les protestes, mentre que Kent-Mitingi, el segon, es va convocar contra la tala d'arbres per la construcció del tercer pont al Bòsfor i la desaparició de les zones verdes. El tercer fòrum conjunt, organitzat a Ankara, es va dividir en cinc eixos temàtics: ecologia, memòria col·lectiva, partidisme, resistència obrera i la campanya *Aturem els centres comercials*.

Algunes de les iniciatives sorgides arran dels fòrums són un exemple

cions polítiques. Un dels primers èxits de la plataforma va ser aconseguir que es fes un nou parc al barri i que aquest portés el nom d'Ethem Sarisülük, víctima de la violència policial i veí de la zona. A les eleccions locals del 30 de març, les assemblees van presentar candidats a *caps de barri* (*muhtar*, en turc), figura que no pertany a cap partit polític i s'encarrega dels tràmits més directes amb la població. Van guanyar a quatre barriades. Durant la campanya, es van recórrer tots els habitatges de porta en porta i el total de les persones entrevistades a Batkent va coincidir que el més important ha estat la visibilitat guanyada. Ara, s'estudia com obtenir un estatut legal.

CONDICIONATS PER GEZI

A Istanbul, el parc Gezi ha marcat -potser massa- l'esdevenir dels fòrums. Des de la mort del jove Berkin Elvan -després d'estar en coma durant mesos arran de l'impacte d'una càpsula de gas de la policia- fins a la tragèdia minera a Soma, els fòrums han estat part activa de les protestes al carrer, però no han sabut generar alternatives. Pel primer aniversari, tant la Plataforma Taksim com el conjunt de fòrums existents van fer una crida perquè la gent marxés cap a Taksim, tot i saber el que significaria: violència policial, ferides i detencions.

Els fòrums, en conjunt, han potenciat l'audiència de mitjans alternatius creats abans o després de Gezi (com T24, Bianet, Baska Haber i ÇapulTV) i, al mateix temps, s'han convertit en font d'informació per a molta gent jove, però, fins ara, no han sabut oferir una alternativa al sis-

tema polític del país de manera conjunta i s'han centrat en l'oposició a l'actual govern. Pelin, membre de la Plataforma Batkent, argumenta que és el govern el que s'ha convertit en el mateix Estat i sistema. Els membres del grup de coordinació de Segmenler creuen, també, que la força motora que ha impulsat Gezi i els fòrums ha estat més el govern que no pas la necessitat de trencar amb el sistema i que un canvi de govern faria perdre força a moltes de les iniciatives que ara estan en marxa. A Turquia, les conseqüències negatives del sistema neoliberal no s'han traduït en una pèrdua del poder adquisitiu; les desigualtats han augmentat, però ja existien, i no es parla de crisi econòmica.

“Els fòrums potser desapareixeran, però, d'ells, en sortiran nous grups i moviments”, afirma Zeynep

Que els fòrums continuïn actius després d'un any i n'hagin començat a sorgir iniciatives de caire local ja es pot considerar un èxit en un país on els conflictes d'identitat -religiosos, ètnics, socials- sovint dificulten les accions col·lectives. Com afirma Zeynep, del fòrum Etiler d'Istanbul, “els fòrums potser desapareixeran, però, d'ells, en sortiran nous grups i moviments” que, amb el temps, podran generar un motor de canvi. El cas és no mirar cap al passat, sinó cap al futur. ◀

Marxa contra la corrupció a Turquia / ZEYNEP ÖZKALAY

RODA EL MÓN

AMÈRICA // EL TRIBUNAL PERMANENT DELS POBLES DENUNCIA LES PRÀCTIQUES DE LES EMPRESES MINERES I LA COMPLICITAT DELS GOVERNS CANADENCS I LLATINOAMERICANS

El TPP condemna els abusos de la mineria canadenc

Pancartes a una de les parets de la sala del TPP / ARNAU CUNTIES

Arnau Cunties
Montreal (Quebec)
@arnaucunties

El primer cap de setmana del mes de juny, la quarantena sessió del Tribunal Permanent dels Pobles (TPP) va jutjar l'actuació de la indústria minera canadenc a l'Amèrica Llatina. Una cinquantena d'entitats de defensa dels drets humans i mediambientals va donar suport a una nova actuació de l'històric tribunal, que buscava posar al punt de mira no només la responsabilitat de les transnacionals mineres canadencs i els governs dels països llatinoamericans on operen, sinó també la de l'Estat canadenc. Una visió que considera que les possibles responsabilitats dels estats, el d'origen i el de destí de l'explotació minera, pel que fa a les conseqüències que pot tenir aquesta activitat sobre els drets humans són paral·leles.

PARADÍS EXTRACTIU

El 75% de les companyies mineres del món tenen la base al Canadà. Segons l'escriptor Alain Deneault, això succeeix perquè el Canadà és "un paradís miner" i, de la mateixa manera que els paradisos fiscals afavoreixen les accions financeres opaques, en aquest país, les empreses mineres tenen avantatges notables, com la possibilitat de valoritzar el total del material existent en una explotació de cara a la seva cotització en borsa i no només el material que es pot extreure a la pràctica, fet que permet que una

empresa s'enriqueixi abans d'extreure un sol gram de mineral.

A la vegada, segons Deneault, "l'Estat utilitza nombroses eines per afavorir les empreses mineres: inversions indirectes a través d'entitats públiques, accions de lobby per modificar les legislacions dels països receptors o les mateixes lleis canadencs, que posen els interessos de les accionistes per davant dels drets de les comunitats".

ESPAI DE CONFLICTE

Un dels territoris més castigats per les activitats extractives canadencs és l'Amèrica Llatina: entre el 50 i el 70% de l'activitat minera del continent és efectuada per transnacionals canadencs o per les seves filials. A partir del boom dels preus dels minerals de l'any 2000, es va produir una expansió de la mineria que cada cop és més agressiva amb el territori, ja que els minerals es van esgotant i costen més d'extreure.

El TPP considera provat que algunes de les corporacions mineres han "incorregut en la violació dels drets humans"

Davant les comunitats que reclamen el dret de decidir sobre els territoris que han habitat des de temps immemorials, sovint, les empreses utilitzen tècniques de criminalització i repressió amb el suport d'algunes autoritats locals. Per

això, al continent, hi ha uns 200 conflictes socials relacionats amb les actuacions mineres.

Tal com denuncia l'activista hondureny pels drets humans Pedro Landa, el cas del seu país, on abans del cop d'estat que va deposar Manuel Zelaya hi havia una moratòria, és paradigmàtic. El nou govern hondureny va aprovar una llei minera que "garantia la seguretat de les inversions" i el govern canadenc va ser dels primers que va reconèixer la nova administració com a legítima. A la vegada, es van promoure noves lleis, com l'antiterrorista, que defineix l'oposició a la llibertat d'empresa com a terrorisme. Segons Landa, a partir de l'aprovació de la nova llei minera de 2013, que "ofereix accés il·limitat als recursos hídrics i concessions mineres a perpetuïtat per una quantitat de diners ínfima", al país centreamericà, s'ha donat llum verda a 98 projectes miners, han esclatat divuit conflictes entre empreses i comunitats i onze persones que lideraven protestes han estat assassinades.

LA SENTÈNCIA DEL TPP

Després d'escoltar el testimoni d'una trentena de persones de les comunitats afectades, membres d'organitzacions en defensa dels drets humans, expertes i juristes i d'estudiar documentació que ha inclòs documents oficials desclassificats, com ara comunicacions entre empreses mineres i ambaixades canadencs, el TPP considera provat que algunes d'aquestes corporacions han "incorregut en la violació dels drets humans". A la

Els membres del jurat del TPP llegeixen el veredictat contra les transnacionals mineres canadencs / ARNAU CUNTIES

vegada, considera que l'Estat canadenc i els estats llatinoamericans receptors de les explotacions mineres són responsables de "no prevenir o facilitar, tolerar i encobrir les violacions, així com d'impendir l'accés de les víctimes a un recurs que les protegeixi".

El professor de dret internacional de la Universitat Rovira i Virgili, Antoni Pigrau, membre del jurat del TPP i col·laborador d'aquest tipus de tribunals des de fa 30 anys, creu que un dels efectes directes més importants de la sentència és "el reconeixement i la raó de les víctimes". Pigrau afirma que "tot i que la sentència no té conseqüències directes perquè es tracta d'un tribunal d'opinió, permet que els grups i les entitats opositores facin un procés de reflexió i afinin estratègies".

La responsabilitat estatal

El tribunal afirma que el govern canadenc estimula la presència de companyies mineres a tercers països a través d'ajuda política, econòmica i diplomàtica, tolera o encobreix les violacions de drets humans d'aquestes empreses i denega l'accés de les víctimes a recursos efectius que les protegeixin. També creu provat que Ottawa s'absté d'adoptar mesures, o exigir-les a les empreses, per prevenir o posar remei a les violacions i que això genera una responsabilitat per omissió. Els governs dels països receptors comparteixen aquesta responsabilitat.

/ ZULEMA GALEANO

EXPRESSIONS

Martin Parr, l'inconformista

El Palau de la Virreina de Barcelona acull, fins a finals de juliol, un dels primers projectes del fotògraf britànic Martin Parr.

Roser Arques Morueta

@la Directa

L'obra de Martin Parr (1952, Regne Unit) es caracteritza, generalment, per una utilització particular del color i també per la sàtira, la crítica del consumisme i el turisme de masses o els personatges de grans ciutats en situacions absurdes i gestos ridí-

culs. A *Els inconformistes*, hi trobem tot el contrari: fotografies en blanc i negre, personatges estàtics, mirades perdudes, tradició i decadència i crisi.

Els inconformistes és un dels primers projectes que va iniciar Parr tot just finalitzats els estudis, on podem veure les seves arrels i els seus inicis, el naixement del fotògraf que és actualment. Aquest projecte el va fer acompanyat de la seua parella, Susie Mitchell, que recollia la

part escrita i audiovisual. Conjuntament, van crear un document fotogràfic que va causar sorpresa a les files dels reporters tradicionals.

Els inconformistes és un viatge fotogràfic per conèixer la vida quotidiana i tradicional de la gent dels pobles tèxtils de West Yorkshire entre 1975 i 1980. El nom prové de les capelles baptistes i metodistes: ells mateixos es definien com a inconformistes, ja que es consideraven

independents i disciplinaris i no es deixaven contaminar per tot el moviment industrial, que obligava el jovent a marxar cap a Londres per buscar noves oportunitats.

Els inconformistes arribaven a la seva fi i Martin Parr, d'alguna manera, ho va intuir i va documentar la seva vida diària a través de la fotografia. Es va centrar en la població de Hebden Bridge, on hi havia una petita capella inconformista, on va passar un any documentant la vida de la comunitat.

Un viatge fotogràfic que mostra la vida quotidiana als pobles tèxtils de West Yorkshire entre 1975 i 1980

L'exposició, que actualment es pot visitar al Palau de la Virreina a Barcelona, consta de 75 fotografies. S'hi mostren les capelles metodistes i baptistes, els dinars en comunitat, les treballadores, les fàbriques en plena crisi tèxtil, els rituals, els actes religiosos, caçadors, grangers i tota la gent que formava part d'aquella comunitat tradicional i religiosa. També en este primer treball, podem veure els inicis de la mirada irònica de Martin Parr.

El 1997, la capella va tancar i es va convertir en un habitatge privat l'any 2000. Actualment, Hebden Bridges ha esdevingut una atracció turística modernitzada: un final més propi del punt de vista satíric i crític del Martin Parr d'ara que no pas del dels seus inicis, més tradicionals. ◀

Una de les fotografies de Martin Parr que es pot veure a la Virreina fins al 27 de juliol / MARTIN PARR

Els inconformistes. Palau de la Virreina, Barcelona. Del 16 d'abril al 27 de juliol de 2014. Entrada gratuïta
Los inconformistas. Martin Parr
Editorial La Fábrica. 35 euros

EXPRESSIONS

Els jueus errants, un segle després

L'escriptor Joseph Roth, als anys 30, definia el poble jueu com "el més antimilitarista del món". Avui dia, és l'exèrcit qui garanteix la cohesió social i la supervivència de l'Estat d'Israel. Amb el mur divisor i com a frontera 'de facto' i les converses de pau enquistades, l'Estat d'Israel es consolida i confia en l'aparell militar com a aglutinador d'una societat dividida.

Anna Pazos

@annapazos

El Aviv i Jerusalem, capital i capital d'Israel segons a qui es preguntí, estan separades per dues coses: divuit xéquels (quatre euros) i una hora d'autocar. En un d'aquests trajectes, pots xerrar amb un desconegut i, com a conseqüència directa, acabar sopant, la nit del Seder, a Jerusalem amb un grup de jueus expatriats, presidits per un rabí de qui es diu que és cosí de Bob Dylan. Aquest va ser el cas en el meu primer viatge per la Terra Santa. El Seder, un banquet que se celebra la primera nit de la Pasqua jueva (Péssah) per commemorar la fugida d'Egipte, és una celebració central en el judaisme. Per això les persones jueves que estan lluny de les seves famílies tendeixen a reagrupar-se aquella nit, que esdevé una cadena d'invitacions que sovint desemboca en sopars nombrosos on poca gent es coneix.

Asquenazites, mizrahim, etiòps i russes tindrien poc contacte, o cap, si no coincidissin a les files de l'exèrcit

La vetllada va tenir dos moments força il·lustratius de què representa Israel per a la diàspora jueva. Un va ser quan, seguint la tradició, el membre més petit de la casa va llegir l'episodi de les quatre preguntes que expliquen per què aquella nit és diferent de la resta. El seu pare, com a recompensa, el va embolicar amb una enorme bandera israeliana; el nen tenia uns quatre anys. L'altre moment va tenir lloc al final de la nit, quan el conjunt d'assistents va recitar en veu alta la frase que tanca les oracions del Seder: "L'any que ve, a Jerusalem". Va haver-hi un silenci emocionat que semblava estar justificant a cadascuna de les persones presents el seu dret ancestral d'estar celebrant la Péssah en aquelles terres.

Escriu la periodista Ana Carbajosa que, a Israel, sempre que coneixes algú, partidari de la causa que sigui, tot seguit topes amb el seu contrari. Aquest sopar del Seder va anar precedit, aquell mateix dia, d'un dinar amb una família àrab a Dheisheh, un camp de refugiades als afores de Betlem. Dos àpats separats per unes poques hores, deu quilòmetres, un mur de formigó i un *checkpoint* militar, que van suposar un primer contacte amb dos pobles tan estranys l'un per l'altre "com dues paral·leles que no es creuen mai", que descriu el periodista Sayed Kashua a la novel·la *Segona persona del singular*. Durant el Seder, no es va pronunciar ni una paraula que fes referència a la situació a l'altra banda del mur. Tot plegat em va evocar unes frases del periodista i novel·lista jueu Joseph Roth: "Quan té lloc una catàstrofe, la commoció torna caritatives les persones que s'hi troben a prop. (...) Els veïns d'una catàstrofe crònica, però, són tan poc capaços de suportar-la que tant aquesta com les seves víctimes acaben per resultar-los indiferents, per no dir molestes".

Amb aquestes paraules, que apareixen al pròleg de l'edició de 1937 del seu

llibre *Judíos errantes*, Roth lamentava la indiferència de la població alemanya vers la persecució de la gent jueva a les albrors del nacionalsocialisme. El llibre, però, el va escriure als anys vint per denunciar una altra situació: la precarietat de les persones jueves de l'Est emigrades a l'Europa Occidental. Aquestes, que fugien de la misèria i els pogroms dels seus països d'origen, topaven amb la indiferència o, fins i tot, el menyspreu de la població jueva alemanya, francesa o austríaca assimilada. Com un *raïm de la ira* a la jueva, aquest assaig amb trets d'investigació periodística retrata una comunitat dividida en la seva diàspora eterna, degradada pel seu paper de víctima errant. El pròleg de 1937 és ja d'un pessimisme extrem. "No hi ha remei, no hi ha consol, no hi ha esperança": per a Roth, la jueva sembla una comunitat vençuda, moralment i físicament. El sionisme, d'altra banda, és només una solució parcial de la qüestió jueva, una "dolorosa necessitat" donada la impossibilitat d'adaptació. Vista la manca de resistència del poble jueu alemany davant l'ascens de l'antisemitisme organitzat, l'únic que Roth esperava era un empitjorament progres-

siu i estable de la situació. En lloc d'això, però, va tenir lloc l'holocaust.

Gairebé un segle després, un grup de gent jueva nord-americana celebra el Seder a la ciutat triplement santa i un nen de quatre anys rep com a regal una bandera blava i blanca amb l'estrella de David al centre. La "dolorosa necessitat" de què parlava Roth s'ha materialitzat en un país propi. Un Estat jueu que és una barreja estranya entre fonamentalisme religiós, nacionalisme, dependència de l'exèrcit, una majoria laica occidentalitzada i "una pàtina de democràcia" (la conjunció és d'Eugenio García Gascón). Tot plegat, sostingut sobre una guerra continuada i una certa sensació de pau els últims anys. A les seves *Cròniques de Jerusalem*, el dibuixant de còmic Guy Delisle explica la facilitat amb què conviuen aquestes contradiccions quan es viu a la ciutat triplement santa: l'artista relata que l'ofensiva d'Israel a Gaza de 2008-2009 no va alterar gens ni mica la seva rutina. *El conflicte*, ara amagat darrere el mur, s'ha convertit en un tema de conversa que exaspera i fins i tot avorreix molta gent local. "L'ocupació, la confrontació amb els palestins... és com aquell racó dels mals endreços que hom té a casa i opta per ignorar, tot i saber que existeix", em va resumir un estudiant israelià.

El rabí americà Arthur Hertzberg explicava, en un article al *New York Review of Books*, que la victòria fulminant d'Israel a la Guerra dels sis dies de 1967 va "curar els jueus de la vergonya de la impotència". El seu llarg exili, iniciat l'any 70 amb la destrucció del temple, havia vist el seu final: els jueus errants

L'omnipresència d'uniformes militars al carrer es fa patent a la ciutat vella de Jerusalem / ANNA PAZOS

Banderes israelianes durant la celebració del dia de Jerusalem el 28 de maig de 2014 / JACOB ROSS

havien arribat a casa. Què se n'havia fet, però, de les seves desavinences? El mateix Roth descrivia una comunitat dividida per nacionalitats, incapaç d'assolir la cohesió tot i l'enemic comú. Tenen poc en comú una persona jueva austríaca i una d'iraquiana, una russa i una etiop, més enllà de la discriminació de la qual, sens dubte, han estat víctimes. A Israel, unes i altres comparteixen dues coses durant els tres anys que dura el servei militar obligatori (dos per a les dones): l'uniforme i el fusell.

“L'ocupació és com aquell racó dels mals endreços que hom té a casa i opta per ignorar”

Per al visitant novell, l'únic que trenca la il·lusió de placidesa és l'omnipresència d'uniformes militars al carrer. Lluits per adolescents que carreguen fusells d'assalt com qui du una ronyonera. Aquest cúmul de joves que van i vénen de les bases on compleixen els anys reglamentaris són el

fonament de la paret mestra de la societat israeliana, l'exèrcit o FDI (per les sigles de Forces de Defensa Israelianes, acrònim de 1948 que més d'una considera desfasat). Una institució tan sagrada com el Mur de les Lamentacions. Asquenazites, mizrahim, etiòps i russes tindrien poc contacte, o cap, si no coincidissin a les files de les forces de defensa, que són l'ADN vertebrador del poble que, com deia Roth als remots anys 30, podia presumir de ser “el més antimilitarista del món”.

Al llibre *Las tribus de Israel*, la periodista Ana Carbajosa recull el testimoni de Hannah Barag, activista d'una organització que es dedica a vetllar pel respecte als drets humans als *checkpoint* israelians. Barag es mostra preocupada pel fet que els controls fronterers visquin un procés de privatització i que cada vegada hi hagi menys joves del servei militar obligatori (SMO). “És una manera de desvincular l'israelià mitjà de l'ocupació, el mateix que, després, ocupará llocs destacats a la societat”, raona. Segons aquesta activista, el servei militar obligatori és una forma de desenvolupar l'empatia de la

població israeliana vers les palestines del carrer. “Si tothom passa per l'exèrcit, tothom sap perfectament com són tractats els civils palestins en el dia a dia”, coincideix Assaf F., exmilitar israelià que es dedica a assessorar soldats joves en matèria de drets humans i civisme.

A les cares dels soldats, la majoria dels quals no arribaven a la vintena, només hi havia fàstic i esgotament

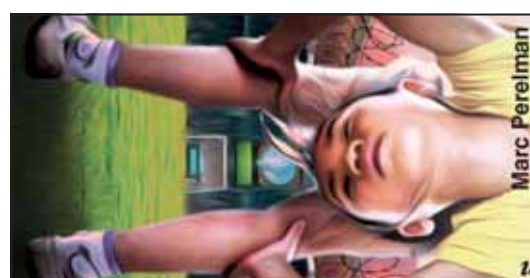
Assaf, que es considera progressista, també veu el SMO com un element de cohesió i conscienciació. Un raonament, si més no, sorprenent per a qui tendeix a vincular a l'esquerra, l'antimilitarisme i l'objecció de consciència. A la pregunta sobre si la seva tasca no és una manera d'edulcorar l'ocupació mantenint l'*statu quo*, respon amb el tipus de mirada que es fa a qui encara no ha entès per on van els trets (mai millor dit). Aquest exmilitar m'explica que, durant el seu SMO, va ser destinat a Hebron; “el pitjor lloc del món”, especifica. Hebron, una ciutat àrab situada trenta quilòmetres al sud de Jerusalem, té la particularitat d'allotjar un assentament de colons extremistes al bell mig del centre històric. La tensió permanent ha donat forma a la fisonomia de la ciutat: carrers tallats amb formigó i filferro, finestres barrades, patrulles israeli-

Una família ultraortodoxa passejant per Jerusalem / ANNA PAZOS

anes amunt i avall. Segons Assaf, eren els mateixos colons qui feia la vida impossible als soldats que anaven allà amb la missió de “protegir-los dels àrabs”.

Van ser membres del mateix batalló d'Assaf els que van crear *Breaking the Silence*, una associació d'exmilitars dedicada a fer visible la realitat diària als territoris ocupats. *Our Harsh Logic* (La nostra lògica cruel), un dels llibres que han publicat, recull els testimonis anònims de soldats que van servir als territoris entre 2000 i 2010. Un d'ells explica la pallissa d'un company seu a un jove palestí a Hebron: “Des del primer moment que em vaig enrolar, havia volgut aturar coses com aquesta. Però sóc aquí, sense fer res, escoltant no fer res. Està bé, això? Recordo que em vaig contestar a mi mateix: Sí, està bé. Està pegant un àrab i jo no estic fent res”. Durant una visita a Hebron, hi va haver enfrontaments: adolescents palestins llançant pedres contra adolescents israelians que llançaven bombes atordidores. No gaire lluny d'allà, els adults prenen te, tranquil·lament, als carrers del mercat tancat. A les cares dels soldats, la majoria dels quals no arribaven a la vintena, només hi havia fàstic i esgotament. Xerrant amb un desconegut a l'autobús, de tornada a Jerusalem, vam coincidir a qualificar d'absurda la situació que havíem presenciat. Tant absurda com Roth llegit des del present o com un nen de quatre anys amb una bandera gegant. ◀

COM LA FIFA I EL COI IMPOSEN LA SEVA LLEI, DOPATGE I GLOBALITZACIÓ, COM L'ESPORT DE COMPETICIÓ CONDICIONA LES VIDES I ELS COSSOS, NORMATIVITZACIÓ ESTÈTICA, MASCLISME EN L'ESPORT...

La barbarie deportiva

Crítica de una plaga mundial

ISBN 978-84-92559-54-1 | 240 pàgs. | 23 €

www.viruseditorial.net # www.viruslibreria.net

editorial virus

Quan el desengany amorós esdevé èxit

Després de tres anys de silenci, la cantant sueca Lykke Li presenta 'I never learn', el seu nou treball.

Andrea Maqueda Gómez
@and_mago

Amb les mans al pit, cara d'angoixa i vestida completament de negre, així és com podem veure la cantant sueca Lykke Li a la portada del seu nou disc *I never learn* (2014). Queda enrere el treball amb què es va presentar al món, *Youth novels* (2008); les cançons pop amb aquell so brillant de piano puntejat ja no es veuen per cap racó. Si la diferència ja es va notar amb els tons grisos i forestals de *Wounded rhymes* (2011), el contrast amb *I never learn* és abismal: Tot i així, els fantasmes del seu segon treball persisteixen en aquest últim disc. Ara, més que mai.

El disc es desenvolupa en un to ombrívol; l'optimisme i l'eufòria han desaparegut del tot de l'obra de Li

La mescla de pop dels seixanta, ritmes de balls tribals i balades afligides de *Wounded rhymes* ja ens avisava que els treballs futurs seguirien el camí dels grisos i les foscores. Aquest últim disc torna a ser el reflex d'una ruptura, un cor ple d'osques sota una extensió de fosc forjada a base de cops. *I never learn* es desenvolupa en un to ombrívol; l'optimisme i l'eufòria han desaparegut del tot de la seva obra: ho denota el clarobscur, resultant del joc entre unes melodies lúgubres de guitarres i percussió i unes lletres tan sentides com reflexives.

Gran part d'aquest àlbum està inspirat en músics dels anys setanta com Van Morrison, The Band o Stevie Nicks. Però

també es pot comparar amb la música de gent que mai no hauríem associat a Lykke Li com PJ Harvey.

Li aposta definitivament pel costat fosc de la música. Així, abandona el pop d'abans i abraça les cançons melòdiques més emotives.

La cantant sueca té la capacitat de crear himnes a partir dels moments d'esfondrament. És el cas de la cançó "Love me like I'm made of stone", on podem sentir com se li trenca la veu de la manera més nua, acompanyada de les notes d'una simple guitarra acústica. També hi trobem temes que es nota que són cançons estrella del disc tan sols escoltant-les una vegada, com "Never gonna love again", "Just like a dream" o "No rest for the wicked" (cançó que ja té

una segona versió amb la col·laboració del raper ASAP Rocky).

Una altra de les peces que fan girar els mecanismes d'aquest disc és "Guns-hot", una balada més enèrgica que les anteriors i embriagadora des del primer segon. Lykke Li també s'ha atrevit a afegir un estil particular al disc, que li dona un toc cerimoniós: amb el *gospel* que l'acompanya a la cançó "Heart of steal", vénen ganes de tancar els ulls i deixar-se endur per la veu de la cantant sueca. Tot i així, la cirereta del pastís són els temes "I never learn" i "Silver line", melodies i lletres que esmicolarien el cor més fred que poguéssim trobar. Al final del disc, Li ofereix una esclatxa de llum a través de la lletra de "Sleeping alone", on relata la possibilitat de retrobar-se algun dia.

/ LOURDES LAO

I never learn és un disc que evoluciona des del principi fins al final. La guitarra i el piano esdevenen elements indispensables en aquest treball ple de tensió i ecos.

Lykke Li aconsegueix evolucionar i pujar un esglaió més en la seva carrera professional. La involució personal i el tint completament negre d'aquest treball ens mostren el seu valor com a cantautora i les seves lletres més personals. En aquesta cruïlla emocional en què es troba, Lykke Li s'ha desfet de les cuirasses i mostra els seus sentiments, pors, penediments i vergonyes, que es plasmen en nou cançons acurades on cada minut és un petit tresor. La descàrrega emocional del disc i la cura amb què està realitzat

Gran part de l'àlbum està inspirat en músics dels anys setanta com Van Morrison, The Band o Stevie Nicks

creen una sensació de descobriment interior, d'autoanàlisi de la cantant, com una flor que s'obre al primer raig de sol i acaba perdent els pètals a cada cançó.

Aquesta és la gràcia i l'encant del treball, la petjada de tenebra sentimental que se't clava al pit, una sensació que totes hem experimentat alguna vegada. Però, tot i la foscor que l'envolta, Lykke Li aconsegueix mostrar una esclatxa de llum al seu públic, per aquells dies en què sembla que la boira no escamparà mai. ◀

+info
'I never learn'
Lykke Li, 2014.
LL recordings & Atlantic records.

www.arccoop.coop

Creació i creixement de les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

@coopstretall f cooperativestretall

www.cooperativestretall.coop

una altra economia és necessària
una altra forma d'estalviar ja és possible

coop57

serveis financers ètics i solidaris

www.coop57.coop

COL·LECTIU RONDA

assessorament JURÍDIC a PERSONES i entitats d'economia SOCIAL

www.ronda.coop

POCA BROMA.

joan lluis bozzo
@espremulla

Fins fa pocs dies no sabia res de podemós ni de can vies. Res de res. I això que llegeixo el diari cada dia...

10:49 p.m. · 30 may 14 desde Barcelona, Catalonia

SI, JA SABEM QUE NO HO DEIA DE BROMA, PERO ENS HA SEMBLAT UN GRAN GAG.

'Second Transition: The Return of The King (Full HD)'

Alguns diuen que s'inicia una segona transició. Segona transició: és sentir-ho i pensar en l'enèsima seqüela de *Divendres* i *Saw*. Parlar d'una segona transició implicaria: a) que la primera transició ja es va acabar, encara que no sabem quan: quan la va dinyar Praga? Quan va tancar *El Caso*? Quan es va acabar el bipartidisme? b) Un moviment, és a dir, la transició cap a algun lloc. Sobre aquest segon punt, resulta d'allò més agradable, com una d'aquelles comèdies previsibles, sentir els tertulians parlar del principi lampedusià de *canviar-ho tot perquè res no canviï*. Aquests dies, pel que es veu, si no esmentes Lampedusa no ets ningú.

Posats a fer comparacions amb pel·lícules, tot plegat recorda la pel·lícula *Underground*, d'Emir Kusturica. En aquesta pel·li, arran dels bombardejos de la Segona Guerra Mundial, tota una comunitat s'instal·la en un refugi antiaeri sota terra. Durant dècades, el líder del grup aconsegueix convèncer la gent que la guerra encara dura i que és un suïcidi sortir a l'exterior. Com a qualsevol altra societat, hi ha casaments, naixements i tota una indústria al servei del líder, que fins i tot fa que el rellotge del refugi vagi més lent perquè la gent treballi més hores. Quan es descobreix el pastís, resulta que encara hi ha guerra a la superfície, però aquest cop és la dels Balcans. Que cadascú estableixi les analogies pertinents.

Així doncs, potser la roda de l'hàmbster grinyola, però continua girant. Bé, potser alguna cosa canvia, ara que l'imprescindible Duran diu que plega. Ah, no, calla, que vol plegar de la direcció de CiU, però no de portaveu al Congrés... Renoi, és que ni amb aigua calenta!

GUILLEM PELEGRÍ

BARRI INTERNET

@Hibai_ — @josianito — @biano

SOFG

Test de Turing

El test de Turing va ser proposat el 1950 pel matemàtic Alan Turing per poder discernir una màquina intel·ligent d'una altra que no ho és. Va ser publicat a l'article "Computing machinery and intelligence".

Tot i que, originàriament, el procés era una mica diferent, avui dia, fer un test de Turing vol dir que un humà fa preguntes a una computadora a través d'una interfície intermèdia i la màquina genera respostes. Si l'humà creu que qui respon és un altre humà, es considera que la màquina és intel·ligent.

Actualment, és un test que no s'utilitza en el camp de la intel·ligència artificial, ja que aquesta àrea de recerca encara es troba lluny de generar sistemes que puguin actuar com un humà en el sentit general.

Existeixen concursos basats en el test de Turing, com el premi Loebner, que són més aviat un espectacle i tenen poca acceptació científica. Existeixen altres tests per diferenciar humans de robots a la web, per exemple els *captchas*, que es basen en les limitacions actuals de la intel·ligència artificial.

Al test de Turing, se li han plantejat diferents crítiques. La principal és l'experiment proposat per John Searle i popularitzat per Roger Penrose, la *sala xinesa*, que pretén argumentar que la màquina no ha superat la prova de Turing. En essència, es tracta de fer una prova que, formalment, és igual que el test de Turing, però es fa amb persones tancades en una habitació i que no coneixen l'idioma en què es desenvolupa la conversa. Per fer la prova, s'utilitza un diccionari que permet confeccionar una resposta a una pregunta feta sense entendre els símbols. Com a conseqüència, s'argumenta que, per molt que una persona sigui capaç d'enviar una cadena de símbols en xinès relacionada amb una altra cadena rebuda, no vol dir que sàpiga xinès, sinó que sap aplicar un conjunt de regles que li indiquen el que ha d'enviar. En aquest procés, hi falta la semàntica, per això és molt qüestionada com a intel·ligència artificial, ja que equipara una màquina pensant amb una que sembla que pensa.

EPIC WIN

Un ordinador es fa passar per un adolescent i supera el test de Turing

Tot i que a #Barrinternet encara ens genera dubtes, ens fem ressò de la notícia que han publicat els principals diaris del món aquesta setmana.

Per primera vegada, un ordinador s'ha fet passar per un adolescent de tretze anys i, després de *conversar* a través de missatges amb diversos científics, ha fet creure a una tercera part de l'equip que era un ésser humà. És a dir, ha superat el test de Turing.

En realitat, els jutges parlaven amb Eugene Goostman, un programa informàtic desenvolupat per Vladimir Veselov i Eugene Demchenko.

La prova s'ha fet aquest diumenge a la Royal Society de Londres i un terç dels interlocutors no es van adonar que parlaven amb una màquina, segons va informar *The Guardian*. Fins ara, cap ordinador no havia aconseguit passar la prova, sempre havia estat fàcil descobrir la màquina després d'una sèrie de preguntes intel·ligents. Tot i que ja hi havia hagut altres competicions similars arreu del món, cap grup de científics li havia donat validesa. És la primera vegada que ho reconeixen.

Un dels creadors d'Eugene, Veselov, ha comentat que espera que aquest "èxit notable augmenti l'interès per la intel·ligència artificial".

SOFG

Qui va ser Alan Turing

Alan Turing va ser un matemàtic britànic que va treballar en camps com la informàtica teòrica, la criptoanàlisi o la intel·ligència artificial. Se'l considera el pare de la informàtica moderna. Algunes de les seves aportacions principals a la informàtica teòrica i a la intel·ligència artificial van ser la màquina de Turing, la computabilitat universal o el test de Turing. Al llarg de la Segona Guerra Mundial, va treballar sota els serveis d'intel·ligència britànics a Bletchley Park, el centre de criptografia, on va dirigir, durant un temps, el Hut 8, la secció responsable de la criptoanàlisi naval alemanya. Va desenvolupar unes quantes tècniques per trencar els codis alemanys, inclosa la *bomba*, una màquina electromecànica que podia trencar el codi de la màquina alemanya de criptografia *Enigma*. Això va ser crucial per al desenvolupament de la Batalla de l'Atlàntic. Va ser el primer científic que va usar computadores amb

aplicacions a la matemàtica. En 1952, la carrera de Turing va acabar sobtadament quan el van processar pel fet de ser homosexual. Turing es va suïcidar dos anys després de la seva condemna. El servei d'intel·ligència britànic el va investigar i, per no anar a la presó, Turing va acceptar sotmetre's a un tractament d'hormones (estrògens) que utilitzaven en aquella època. El 1954, Turing es va suïcidar menjant-se una poma amb cianur. El 10 de setembre de 2009, després d'una campanya a Internet, el primer ministre britànic Gordon Brown es va disculpar pel tracte dispensat a Turing després de la guerra. El 24 de desembre de 2013, la reina Isabel II d'Anglaterra va promulgar l'edicta pel qual es va exonerar oficialment el matemàtic i tots els càrrecs contra ell van quedar anul·lats.

CROWDFUNDING

Lawrence Lessig llança una campanya per crear un comitè d'acció política

Lawrence Lessig és una de les persones que construeix #barrinternet. És un advocat nord-americà que, fa anys, es va començar a preocupar per la cultura i els drets d'autoria i ha estat l'impulsor de les llicències Creative Commons que avui dia ens permeten crear continguts culturals (pel·lícules, llibres, etc...) i donar permisos a altres persones perquè els utilitzin, modifiquen i distribueixin. Doncs, resulta que Lawrence acaba de llançar una campanya de crowdfunding per crear directament un comitè d'acció política que pressioni els partits dels Estats Units en relació a la transparència i combati la corrupció que provoquen els *lobbys* en la política. La legislació electoral nord-americana contempla la creació de Comitès d'Acció Política (PAC, en les sigles en anglès), organitzacions que recapten fons per ajudar a triar o interferir l'elecció d'un candidat determinat o bé l'aprovació o la desaprovació d'una determinada llei o reforma. Des de sempre, els interessos corporatius i dels *lobbies* estan representats en aquests comitès. La plataforma es diu MayOne.us i ha recaptat més de 500.000 dòlars durant la primera setmana. Lessig vol promoure cinc reformes legislatives de gran abast que combatin la corrupció política, inclosa una llei anticorrupció dels Estats Units que pretén "restaurar els ciutadans com els actors més importants en lloc dels grans donants".

Més info: MayOne.us

DESCONTROLL

La @CIA entra a Twitter

La CIA acaba d'obrir un compte a Twitter i, tot i que el seu primer tuit ha estat graciós, a #barrinternet hem volgut deixar clar de què va això de @barrinternet. Si ells continuen espionant-nos, nosaltres començarem a trol·lejar-los.

AGENDA

agenda@directa.cat

Quan el carrer parla...

14/6 BARCELONA

8:45h. Taller d'observació d'ocells a la Biblioteca Joan Miró. 10h. Mercat de Pagès amb productes ecològics i de proximitat. Tallers: remeis biològics per a l'hort, extracció de mel, infants, pintura, contes. Punts informatius: Som Energia i diferents moviments socials presents al barri. Distribuidores autogestionades de llibres i fanzines, CNT, Tortura i Presons, Rera-guarda, Desobeim i molts més. Tot el matí: Taller de pancartes per la cercavila "Som escola, som pública". Durant el matí: Ens visitarà la Mafalda per veure com estan les obres de l'institut. A les 11, a les 12, a les 13 Demostració: pa de massa mare fet a casa per Tona-tuh Cortés de Cloudstreet Bakery. 14:30h Paella Antipressiva a la voluntat. 16h Cercavila Som escola, som pública. 16:30h Haseteatro. 17h BOCAdeBABA. 18h BIO-lentos.

19h Juanito Pikete.
20h Algo Tòxico.
21h Atraco a Mano Armada.

Lloc:
Espai Germanetes.
Consell de Cent
amb Viladomat

Organitza:
Espai Germanetes
+ Recreant Cruïlles

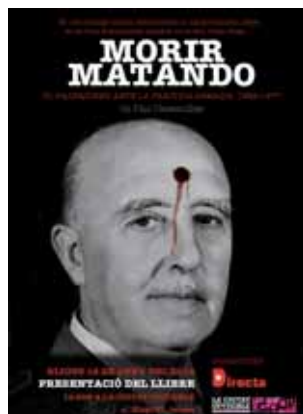
recreantcruilles.wordpress.com

DJ12 /06

BARCELONA

Presentació del llibre *Morir matando* de Pau Casanellas

19:30h. La Ciutat invisible. c. Riego 37.

DV13 /06

BARCELONA

Presentació de la Cooperativa de Consumidors de Telefonía i Internet FELLA. c. Joaquín Costa 34.

Sopador solidari + Concert

21h. Casa de la Muntanya. Av. Santuari Sant Josep de la Muntanya 33. Sopador vegà pro refugiats kurds/sirians i concert amb Trio de Cuatros.

CERDANYOLA DEL VALLÈS

IV Homenatge als Maquis

19:30h. Casal Buirac. c. Torrent, 48. I dissabte 14 Marxa per Collserola. Inici a les 9:30h. a la Biblioteca.

VIC

Debat: A Vic l'aigua és nostra?

18h. Espai Etc. Av. de la Generalitat 46. Organitza: Grup de defensa del Ter.

DS14 /06

BARCELONA

El Banc Expropiat surt al carrer

12h. Plaça Revolució. Vermut. 13h Concert de Txalaparta. 14h Menjar Popular. 17h Actuacions a càrrec de membres de l'associació "Kulturas Vivas". 18h Taller Obert de Malabars.

Preparades? Anem a la Festa del Banc Expropiat!!

22h. Casal Popular Tres Llires. Travessera de Gràcia, 227. Festa en benefici de la campanya en defensa del Banc Expropiat.

Xerrada: El feixisme a l'Estat espanyol

19:30h. Ateneu Llibertari del Palomar. c. Coroleu 82.

TERRASSA

Sortida de botànica: Els boscos de Viladrau i Espinelves

1 diumenge sortida de Papallones a la Serra de l'Obac. Ambdues amb inscripció prèvia a www.adenc.cat

DG15 /06

BARCELONA

Vetllada Dominical: Pre-inauguració de l'antic Edifici 15-0

16h. c. Almagro 2. Estiuena dosi de cantautors: Poppy Puppy, Altó Nieve, Mateólita, Pogo Sobre Mi Madre, Homeless Heart. I moltes més activitats durant tota la tarda.

CALDES DE MONTBUI

Cinema a la fresca:

Hotel Ruanda

20:30h. Ateneu Molí d'en Ral. C. Molí s/n.

DM17 /06

BARCELONA

Arcadi Oliveres: diguem prou!

19h. Biblioteca de Trinitat Vella. c. Galícia, 16. Parlarà de la situació actual d'un sistema capitalista que sembla haver tocat fons i de propostes radicals de desobediència.

DX18 /06

BARCELONA

IV Festival de Cinema Anarquista de Barcelona

17h. Casa de la Solidaritat. C. Vistalegre 5. Primera jornada del IV Festival de Cinema Anarquista de Barcelona, que se celebra del 18 al 22 de Juny. Més info: www.fcab.tk

DJ19 /06

BARCELONA

Llibertat per a Leonard Peltier

12:30h. Consulat dels Estats Units d'Amèrica. Passeig de la Reina Elisenda de Montcada, 23. Més info: cslpbarcelona.wordpress.com

Marta Gómez y Rosita Sánchez cantan a las mujeres

19h. C. de Sant Pere Més Baix, 7. Marta Gómez y Rosita Sánchez, dues grans cantautores llatinoamericanes, canten per la campanya de sòcies de Mujeres Palante.

FREQUÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica (només web) Barcelona** www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107.1FM Nou Barris (Barcelona)** www.radiorsk.info | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos (només web) Terrassa** www.radiokaos.cat | **Postscriptum Radio (només per internet) Terrassa** www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsana 90.6FM Berguedà** www.radiopinsana.wordpress.com
Ràdio 90 101.4FM Olot www.r90.org | **Ràdio Klara 104.4FM València** www.radioklara.org
Ràdio Maiva 105FM València www.radiomaiva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** www.radiokaktivafm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara** www.lamistelera.org | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** <http://radiobalamanresa.wordpress.com>

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | **Sants TV** <http://sants.tv>
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de la plaça d'Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!
CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

dijous: 20:30h. Notícies 1
dimarts: 20:30h. IV Animalista
dimarts: 20:30h. Contra-Infos

dijous: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
El programa de punk de LaTele
divendres: 21h. Programa de l'alguia

dissabte: 22h. Cineclub 1
diumenge: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOURS 12

Temperatures d'estiu i ambient xafegós a la costa. Els termòmetres superaran els 35 graus al sud i a ponent.

DIVENDRES 13

Més sol i més calor. Absència de núvols i vents pràcticament en calma. L'anticicló no perdrà força.

DISSABTE 14

Dia per aprofitar tant a la platja com a la muntanya. Màniga curta de dia i de nit. Altes pressions i mar plana o arrissada.

DIUMENGE 15

Primers símptomes de canvi amb augment dels núvols a les comarques de Girona i Barcelona. Lleugera baixada tèrmica.

DILLUNS 16

La refrescada es notará sobretot a la Catalunya Nord, Girona, Lleida i Barcelona. Ruixats dispersos a molts punts.

DIMARTS 17

Encara es mantindrà la inestabilitat. Ruixats curts a punts de la costa de Tarragona i el País Valencià. Termòmetres frenats.

/ ARIANA NALDA

«El **masclisme** rau en la nostra manera d'observar la realitat»

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

Què t'empeny a estudiar l'ús patriarcal del llenguatge?

Des de petita, he estat envoltada de feministes i, per tant, aquesta qüestió sempre ha figurat en les converses familiars. El debat és si podem fer evolucionar la llengua cap a un model no discriminatori o buscar altres camins. Molts lingüistes consideren que no es pot manipular, però la realitat és que l'ús del gènere masculí s'utilitza quan convé per excloure les dones.

La 'Guia per a l'ús no sexista del llenguatge' que heu elaborat a la UAB suposa un punt de consens?

A la Guia, recomanem emprar expressions neutres, mots col·lectius o termes epicens i indefinits, és a dir, que serveixen tant per referir-se a homes com a dones. És el cas de *ciutadania*, *alumnat* o *persona*, respectivament. Si no se'n troben, defensem la forma doble en singular i el masculí genèric en plural.

Es tracta de redactar d'una altra manera?

No només. Es tracta de redactar des d'una altra mirada, ja que, de vegades, qui escriu dona per suposat el sexe i l'orientació sexual de la persona a què fa referència. Si una notícia parla de "tres cònsols", sempre imaginem que són tres homes, quan podrien ser dues dones i un home, per exemple. La lingüista Carme Junyent argumenta que el

masclisme no rau tant en el mecanisme lingüístic com en la nostra manera d'observar la realitat, davant la qual tenim unes idees preconcebudes. Cal canviar la perspectiva.

I l'absència de la dona en molts espais ho afavoreix?

Sens dubte. Cal garantir que les dones estiguem representades a totes les esferes de la societat per canviar l'imaginari col·lectiu.

En quina mesura la teva mare, la poetessa Maria-Mercè Marçal, està present en aquesta orientació?

La meua educació m'ha donat eines per qüestionar el funcionament del món. Me n'adono quan veig persones properes que accepten les injustícies com una cosa normal, no en són conscients. Gràcies a l'entorn on he crescut, jo n'he pogut ser conscient.

A 'Sal oberta' (1982), recull de poemes al voltant de l'experiència d'haver-te tingut, la teva mare ofereix una altra visió de la maternitat. La comparteixes?

Desfà moltes idees preconcebudes, com ara el patró romàntic segons el qual la relació mare-criatura és extraordinària des del primer dia. Una visió així perjudica les mares, que poden sentir-se frustrades o incòmodes quan veuen plorar el nadó, en lloc d'integrar l'experiència com un aprenentatge. Els poemes marçalians ofereixen una imatge més complexa de la maternitat, menys idealitzada.

Quines altres aportacions destacades de la seva obra?

L'establiment d'una genealogia femenina i la recuperació de referents femenins. A banda de la visió que transmeten els seus versos sobre la relació amb l'*altre masculí*. Una mirada feminista ben contemporània, perquè la idea que hem assolit la igualtat és falsa. Pensar que s'ha assolit ha permès que en l'àmbit de la publicitat, per exemple, hi hagi una clara involució.

Mitjançant el projecte 'I visqueren felices', que impulsa amb Mercè Nebot, Sònia Moll i Silvia Merino, promoueu una literatura lesbica menys negativa. Cal canviar-ne el patró?

Sí. Perquè tant el cinema com la literatura presenten personatges lesbics amb una vida molt dura i la realitat és de tots colors. Per això volíem dones, lesbianes i trans que ens escriguessin històries amb personatges lesbics i final feliç i en què la concepció de l'amor no fos romàntica, sinó lliure. L'obra d'Isabel Franc, per exemple, mostra aquesta visió des de l'humor.

Ser lesbiana continua sent conflictiu?

Ho és. Però el conflicte pot ser una oportunitat per girar la truita, riure't de la situació i rebel·lar-t'hi. La meua mare ja s'ho qüestionava a *La passió segons Renée Vivien*, quan la protagonista reflexiona sobre les seves semblances amb la poeta Renée Vivien, que es va suïcidar, i el fet de viure una realitat que no és tant tràgica. En qualsevol cas, queda molt camí per recórrer perquè la lesbofòbia encara és present en molts àmbits. ♦

Heura Marçal

Assessora lingüística

El llenguatge que utilitzem sovint conté una visió masclista. No sols per l'ús de termes androcèntrics; en la parla i a molts documents, es projecta una realitat que invisibilitza les dones i això en reforça l'exclusió en determinats àmbits de la societat. Des del Servei de Llengües de la UAB –i a partir de l'Acord sobre l'ús no sexista de la llengua–, Heura Marçal va participar en la redacció de la 'Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la UAB' (2011). Juntament amb Fiona Kelso i Mercè Nogués, Marçal és autora d'un recurs que ajuda a trencar estereotips i normalitzar la diversitat de gènere i d'opcions sexuals en l'imaginari col·lectiu. Marçal combina aquesta tasca amb la divulgació de l'obra de la seva mare, la poeta, traductora i narradora Maria-Mercè Marçal (1952-1998), clau per al desvetllament de la literatura feminista i que, enguany, serà homenajada en el marc del Correllengua i les cinquenes Jornades Marçalianes, que tindran lloc el mes de novembre d'enguany.